

ทัศนคติของนายทหารไทยต่อความร่วมมือทางการทหารระหว่างกองทัพไทยและกองทัพสหรัฐฯ

ก. ความเป็นมาของการฝึกคอบร้าโกลด์

การฝึกคอบร้าโกลด์ (Cobra Gold) เป็นการฝึกระหว่างกองทัพไทยและกองทัพสหรัฐฯ ได้ทำการฝึกครั้งแรกในปี 2525 ภายใต้รหัสการฝึก "Cobra Gold - 82" กองทัพเรือเป็นหน่วยรับผิดชอบการฝึก ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากสถานการณ์ในขณะนั้นมีแนวโน้มว่า การขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง สหภาพโซเวียต ยังให้การสนับสนุนกองทัพเวียตนามในการเข้ายึดครองกัมพูชาอย่างเปิดเผย แม้ว่าสถานการณ์ก่อนการรื้อายในประเทศไทยจะมีแนวโน้มลดลง หลังจากที่รัฐบาลไทยได้ใช้นโยบายร่วมพัฒนาชาติไทย โดยคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 เรื่อง นโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์²¹ ทำให้ผู้ที่หลงผิดที่เข้าร่วมขบวนการก่อการร้าย หรือเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ได้วางอาวุธและเข้ามาขอตัวต่อทางราชการไทยเป็นจำนวนมาก

อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯยังคงมองภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์ต่อเอเชียอาคเนย์ และยังคงยึดมั่นต่อนโยบายสกัดกั้นการขยายตัวของลัทธิดังกล่าว (Containment Policy) ประธานาธิบดี โรนัลด์ เรแกน เข้ารับตำแหน่งเมื่อ 2524 มีความต้องการที่จะแสดงให้ชาวโลกและชาติพันธมิตรได้มองเห็นว่า สหรัฐฯยังคงยึดมั่นในหลักการและข้อตกลง รวมทั้งพันธะผูกพันที่ได้กระทำไว้ต่อกัน จึงได้เร่งเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางทหาร โดยเพิ่มงบประมาณทางด้านนี้เป็นจำนวนมาก รวมทั้งงบประมาณช่วยเหลือทางทหารแก่ชาติพันธมิตร ประกอบกับเหตุการณ์ในช่วงปีที่ผ่านมา กองทัพเวียตนามในกัมพูชาได้บุกเข้ายึด บ้านโนนหมากมุ่น อ.ตาพระยา จ.ปราจีนบุรี เมื่อ 23-24 มิถุนายน 2523 กองทัพไทยตระหนักในภัยคุกคามดังกล่าว จึงเร่งรัดจัดหาและขอ

²¹ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้ใช้บทบาททางการเมือง นำการทหาร โดยออกคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 66/2523 เรื่องนโยบายต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ กองทัพบกได้นำนโยบายดังกล่าวไปใช้ได้ผลอย่างมาก ลดการต่อสู้ด้วยอาวุธ การปฏิบัติการทางทหารของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย แทบจะยุติ ในขณะนั้น พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก เป็นผู้บัญชาการทหารบก และ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เป็นเสนาธิการทหารบก

รับการสนับสนุนทางทหารจากสหรัฐฯ ไม่ว่าจะ เป็นยุทธโศปกรณ์ที่ส่งซื้อตรง โดยรัฐบาลต่อรัฐบาล (FMS - Foreign Military Sales) หรือยุทธโศปกรณ์ที่ให้เปล่า ซึ่งสหรัฐฯ ก็ให้ความร่วมมือเต็มที่ ประกอบกับการเข้ารับตำแหน่งใหม่ของประธานาธิบดี โรนัลด์ เรแกน ตามที่กล่าวข้างต้น จึงได้ใช้วิธีการป้องปราม (Deterrence) ด้วยการเคลื่อนไหวทางทหาร โดยกำหนดให้มีการฝึกซ้อมของกองกำลังทหารขนาดใหญ่ของสหรัฐฯ ร่วมกับกองทัพไทยครั้งแรกตั้งแต่ปี 2525 เป็นต้นมา ในภูมิภาคเอเชีย การฝึกด้วยกองกำลังทหารขนาดใหญ่นี้ สหรัฐฯ กระทำกับ 2 ประเทศ คือ ประเทศเกาหลีใต้ ภายใต้รหัส "Team Spirit"²² และการฝึก "Cobra Gold" ในประเทศไทยเท่านั้น

การฝึกคอบร้าโกลด์ ครั้งแรกเมื่อปี 2525 ลักษณะการฝึกเป็นการฝึกผสมของกองกำลังทางเรือ และนาวิกโยธินในการยกพลขึ้นบก พื้นที่ฝึกบริเวณ หาดเตา อ.เตา จ.สงขลา การฝึกในครั้งที่ 2, 3, 4 คงมีลักษณะการฝึกคล้ายกัน โดยกองทัพเรือเป็นหน่วยรับผิดชอบการฝึก

กองทัพบก และกองทัพอากาศ เข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกตั้งแต่ครั้งที่ 3 (2527) เป็นต้นมา กองบัญชาการทหารสูงสุด เริ่มเข้ามามีบทบาท และรับผิดชอบการฝึกเป็นส่วนรวม ตั้งแต่ครั้งที่ 5 (2529) โดยกำหนดให้เป็นการฝึกร่วม/ผสม ระหว่างกองทัพไทย (3 เหล่าทัพ) กับกองทัพสหรัฐฯ พื้นที่การฝึกให้หมุนเวียนไปตามกองทัพภาคต่าง ๆ

กองทัพสหรัฐฯ ได้จัดกำลังจากกองกำลังภาคพื้นแปซิฟิก (USCINCPAC - United States Command In Chief Pacific Area Command) โดยใช้หน่วยขึ้นตรงที่รับผิดชอบในโซนมหาสมุทรแปซิฟิก เข้าร่วมทำการฝึก

²² การฝึกตามรหัส "Team Spirit" เป็นการฝึกระหว่างกองกำลังประเทศเกาหลีใต้ และกองกำลังสหรัฐฯ มีระดับการฝึกที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (รองลงมาคือ Cobra Gold) ทั้งนี้เพราะ สหรัฐฯ ได้ใช้หน่วยทหารของตนที่มีฐานทัพในเกาหลีใต้ เข้าทำการฝึก ทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการเคลื่อนย้ายกำลังพล ปัจจุบันภายหลังปี 2534 ได้ลดขนาดการฝึกลง และงดการฝึกในปี 2535 เนื่องจากมีปัญหาต่อนโยบายการรวมชาติของเกาหลี ในปี 2536 ได้มีการริเริ่มการฝึกใหม่ ด้วยการฝึกปัญหาที่บังคับการ เฉพาะฝ่ายอำนวยการและผู้บังคับหน่วย มิได้นำกำลังพลเข้ารับการฝึก คาดว่าหลังปี 2537 การฝึกในรูปแบบเดิมคงเกิดขึ้นอีก ตราบใดที่ยังมีการคงกำลังทหารสหรัฐฯ อยู่ในเกาหลีใต้

1. ความมุ่งหมายของการฝึก

1.1 เพื่อฝึก ผู้บังคับบัญชา ฝ่ายอำนวยการของกองบัญชาการทหารสูงสุด และเหล่าทัพ ให้มีประสบการณ์ ความรู้ ความชำนาญ ในเรื่องการวางแผน ควบคุม บังคับบัญชาและประสานงานเกี่ยวกับการยุทธร่วม/ผสม ระหว่าง กองทัพไทย และกองทัพสหรัฐฯ เพิ่มขึ้น

1.2 สร้างความสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ทางด้านยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี ในสงครามตามแบบ และการสงครามพิเศษ ตลอดจนเทคนิคการใช้ยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัย ระหว่าง กองทัพไทย และกองทัพสหรัฐฯ ให้สามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

1.3 เพื่อทดสอบระบบการติดต่อสื่อสารร่วม การข่าวกรอง การรักษาความปลอดภัย การป้องกันภัยทางอากาศ ด้วยการแจ้งเตือน และการตอบโต้ในสถานการณ์ฉุกเฉิน

1.4 เพื่อทดสอบระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ สมรรถภาพของหน่วยกำลังรบ หน่วยจัดตั้งขึ้นใหม่ และหน่วยที่มีกำลังทหารอาสาเข้าประจำการให้มีประสิทธิภาพ

1.5 เพื่อจัดทำระเบียบปฏิบัติประจำ (รปจ.) หรือคู่มือในการรวบรวม/ผสม เป็นหลักปฏิบัติต่อไป

1.6 เพื่อพิจารณาหลักนิยมยุทธวิธีการรบ ให้มีความทันสมัย และก้าวหน้ายิ่งขึ้นตามประสิทธิภาพ การสนับสนุนของยุทธโศปกรณ์ที่วิวัฒนาการในปัจจุบัน

2. ขอบเขตการฝึก

2.1 ดำเนินการฝึกปฏิบัติการทางบกและทางอากาศ (Air-Land Operations) เป็นหลัก

2.2 ใช้สถานการณ์ตามความเป็นจริง และสถานการณ์ซึ่งกรมข่าวทหารประเมินอยู่ในปัจจุบัน เป็นพื้นฐานในการกำหนดสถานการณ์การฝึก เว้นการระบุฝ่าย เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบต่อสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศเพื่อนบ้านรอบข้าง

2.3 มูลฐานการวางแผน กำหนดจากแผนป้องกันประเทศในระดับหน่วยบัญชาการร่วม/ผสม และมอบให้หน่วยปฏิบัติการฝึกไปจัดทำแผนรอง ในระดับกองทัพนคร กองพล กรม และหน่วยเฉพาะกิจ ต่อไป

2.4 ส่งเสริมความคิดริเริ่มทุกระดับหน่วยปฏิบัติ ในการดำเนินกลยุทธ์ และการตอบโต้การปฏิบัติอย่างมีเสรีให้มากที่สุด และใช้ความคิดริเริ่มพัฒนาขีดความสามารถ ในการรบของผู้บังคับบัญชา ฝ่ายอำนวยการและกำลังพล โดยมุ่งประเด็นการติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เพื่อการคลี่คลายสถานการณ์ ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของระเบียบการนำหน่วย (Troop Leading Procedures)

ข. ทัศนคติของนายทหาร ในกองทัพไทย

ทัศนคติหรือความคิดเห็นของทหารในกองทัพไทย ต่อความร่วมมือทางทหารกับกองทัพสหรัฐอเมริกา มีมุมมองหลาย ๆ ด้าน เพื่อหาแนวทางวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นข้อสรุปของการเรียนรู้ถึงความร่วมมือระหว่างกองทัพทั้งสองฝ่าย ตามพันธกรณีบนพื้นฐานผลประโยชน์ ของแต่ละชาติ (National Interest) ที่ได้กระทำกันไว้ว่ายังคงมีผลบังคับใช้อยู่หรือไม่ ความเป็นไปได้ในการช่วยเหลือและปกป้องชาติพันธมิตรอย่างประเทศไทย ถึงขั้นที่สหรัฐฯ จะยกกำลังขนาดใหญ่เข้ามาช่วยเหมือนอย่างเช่น ที่ทำกับประเทศคูเวต ในสงครามอ่าวเปอร์เซียเมื่อปลายปี 2533 จะเกิดขึ้นหรือไม่ หรือว่า เรื่องของการฝึกร่วมกันก็เป็นเรื่องการฝึก ส่วนเรื่องจริงๆ ค่อยว่ากันทีหลัง ผลประโยชน์ที่ได้จากการฝึก ใครเป็นผู้ได้รับมากกว่ากัน ตามความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติข้อมูลดังกล่าวนี้จะปรากฏอยู่ในการวิเคราะห์ทัศนคติ ทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นลำดับต่อไป

วิเคราะห์ทัศนคติด้านการทหารของสหรัฐฯ ต่อประเทศไทย

ประเทศไทยผูกพันกับสหรัฐฯ มาเป็นเวลานาน ในอดีตเราเคยพึ่งพาสหรัฐฯ ในหลาย ๆ ด้าน ปัจจุบันเป็นยุคของการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ การค้า ไทยเองกำลังมีปัญหาด้านการค้ากับสหรัฐฯ เช่น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรและการกีดกันทางการค้า แม้ว่าในทางการเมืองและทางการต่างประเทศ ไทยจะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น แต่ในความสัมพันธ์ทางทหารไทยอาจกำลังถูกสหรัฐฯ กดดันให้ดำเนินการตามสหรัฐฯ ต้องการก็ได้ ผลจากการแสดงทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8

การให้ความสำคัญทางด้านทหาร ต่อประเทศไทย	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ให้ความสำคัญมาก	16	10.67	14	28
ข. ให้ความสำคัญบ้าง	119	79.33	34	68
ค. ไม่ให้ความสำคัญ	14	9.33	0	0
ง. ไม่ให้ความสนใจเลย	0	0	0	0
จ. อื่น ๆ	1	0.67	2	4
รวม	150	100	50	100

จากข้อมูลในตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ทั้งสอง กลุ่มมีความเห็นตรงกันคือ สหรัฐฯ ให้ความสำคัญบ้าง แม้ว่าอิทธิพลของสหภาพโซเวียตจะหมดไป แต่การแผ่ขยายอำนาจทางทหารของจีนยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ด้วยการตั้งฐานทัพเรือในพม่า และกำลังสร้างเส้นทางจากตอนใต้ของประเทศจีนผ่านประเทศพม่า สหรัฐฯ อาจมองภัยคุกคามจากจีนมีน้อยกว่าสหภาพโซเวียตจึงให้ความสำคัญของภูมิภาคนี้บ้าง ไม่ถึงกับทอดทิ้งหรือไม่ให้ความสนใจเลย

ปัญหาประมาณทางทหารกับการปิดฐานทัพ

ภายหลังการปิดฐานทัพทางทหารทุกฐานทัพของสหรัฐฯ ในฟิลิปปินส์ เมื่อปี 2534 ดูเหมือนว่าสหรัฐฯ ต้องการลดบทบาทของตนเองในเอเชียแปซิฟิก เนื่องจากภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ได้ลดลง แต่แท้จริงสหรัฐฯ กำลังประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจขาดดุลการค้า จึงจำเป็นต้องตัดทอนงบประมาณ โดยเฉพาะทางด้านทหาร ผลการแสดงความความคิดเห็นปรากฏตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9

สหรัฐฯ ปิดฐานทัพเนื่องจากปัญหาทางด้านงบประมาณ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เห็นด้วยอย่างมาก	20	13.67	8	16
ข. เห็นด้วย	86	57.33	28	56
ค. ไม่เห็นด้วย	37	24.67	8	16
ง. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	2	1.33	0	0
จ. อื่น ๆ	5	3.33	6	12
รวม	150	100	50	100

ทั้ง 2 กลุ่มมีความเห็นเหมือนกัน คือ เห็นด้วย ว่าในปัจจุบันสหรัฐฯ กำลังประสบปัญหา ด้านงบประมาณ ในสงครามอ่าวเปอร์เซีย สหรัฐฯ ได้ใช้งบประมาณจำนวนมาก แม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณจากกลุ่มประเทศอุตสาหกรรม (G-7) จำนวนหนึ่ง ซึ่งไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ตนเองนำมาใช้ ประกอบกับเกิดปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศ ของสหรัฐฯ จนเป็นเหตุให้ประธานาธิบดีบุช แพ้การเลือกตั้ง ประธานาธิบดีคนต่อมาคือ นายบิล คลินตัน ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจของสหรัฐฯ ได้ สิ่งที่จะกระทำได้ก็คือตัดทอนงบประมาณ ส่วนที่ไม่จำเป็นลง โดยเฉพาะในเรื่องของความมั่นคง การปรับลดกำลังของกองทัพและการอนุมัติ ให้จำหน่ายยุทโธปกรณ์บางประเภท เช่น เครื่องบินรบที่ทันสมัยและซีปนาวุธต่างๆ ให้กับต่างประเทศ ทำให้รัฐบาลของประธานาธิบดี บิล คลินตัน ลดค่าใช้จ่ายลงได้มากและมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งการกระทำอย่างกล้าหาญ ครั้งนี้ก่อให้เกิดความไม่พอใจในหมู่ทหารทั่วไป

อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบแบบสอบถามได้มีแนวความคิดไม่เห็นด้วย กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 24.67 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 16 โดยให้เหตุผลว่า สหรัฐฯ ไม่มีความจำเป็นต้องดูแลภูมิภาคนี้ต่อไป เพราะภัยคุกคามได้ลดลงไปแล้ว ยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯ คงจะต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย เหตุผลที่นำมาเสริมอีกประเด็นคือ สืบเนื่องมาจากการถูกกดดันจากองค์กรทางการเมืองภายในประเทศของ สหรัฐฯ มากกว่านั่นเอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ในเอเชียแปซิฟิก

ผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ในเอเชียแปซิฟิก คงจะยังมีความสำคัญอยู่ทั้งทางการเมือง ยุทธศาสตร์ และเศรษฐกิจ เพราะว่าสหรัฐฯ มีประวัติศาสตร์ผูกพันกับประเทศในภูมิภาคนี้มานาน สหรัฐฯ น่าจะดำเนินการอย่างไร ผลการแสดงความความคิดเห็น ปรากฏในตารางที่ 10

ตารางที่ 10

ผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ในเอเชียแปซิฟิก	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. พัฒนาความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น	24	16	8	16
ข. ดำรงความสัมพันธ์เหมือนเดิม	65	43.33	32	64
ค. ให้ความสนใจภูมิภาคนี้น้อยลงเพราะว่าปัญหาภายในเพิ่มมากขึ้น	56	37.33	10	20
ง. เลิกสนใจภูมิภาคนี้	1	0.67	0	0
จ. อื่น ๆ	4	2.67	0	0
รวม	150	100	50	100

ทั้ง ๒ กลุ่ม มีความเห็นเหมือนกัน คือ สหรัฐฯ คงดำรงความสัมพันธ์ต่อเอเชียแปซิฟิกเหมือนเดิม กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 43.33 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 64

ประธานาธิบดีนิกสัน กล่าวว่า "ถ้ามองไปที่เอเชียในปัจจุบัน (2512) เราจะเห็นว่าประเทศมหาอำนาจใหญ่ประเทศหนึ่งที่ตั้งนโยบายต่างประเทศที่ก้าวร้าว และมีทัศนคติที่ขบถรุกราน นั่นคือ จีนคอมมิวนิสต์ นอกจากนั้นยังมีเกาหลีเหนือ และเวียดนามเหนือ ซึ่งมีความเข้มแข็งและอาจจะคุกคามสันติภาพของโลกได้ เมื่อมองไปข้างหน้าภัยคุกคามต่อสันติภาพโลก ควรจะมาจากย่านแปซิฟิก" อย่างไรก็ตาม ประธานาธิบดีนิกสัน ได้แถลงข่าวที่เกาะกวม เมื่อ 25 กรกฎาคม 2512 หรือเรียกว่า หลักการนิกสัน (Nixon Doctrine) มีใจความสำคัญว่า "หลังจากที่เราผ่านพ้นไปแล้ว²³ เราอย่าได้เข้าไปยุ่งในเอเชียอีกเลย" ประธานาธิบดีนิกสันกลับเชื่อมั่นว่า วิธีที่จะหลีกเลี่ยงการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสงครามอีกครั้งหนึ่งในเอเชียก็คือ สหรัฐฯ จะยังต้องมีบทบาทสำคัญต่อไปไม่ว่าจะชอบหรือไม่ก็ตาม สภาพทางภูมิศาสตร์ทำให้สหรัฐฯ ยังคงเป็นมหาอำนาจในย่านแปซิฟิกนี้

จากเหตุผลดังกล่าว สอดคล้องกับความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่ม สหรัฐฯ ยังคงดำรงความสัมพันธ์ต่อประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเหมือนเดิม แต่ร้อยละ 37.33 ของกลุ่มที่ 1 และร้อยละ 20 ของกลุ่มที่ 2 มีความเห็นว่า สหรัฐฯ ให้ความสนใจภูมิภาคนี้ลดลง เพราะว่ามีปัญหาภายในของตนมากขึ้น เหตุผลที่เสริมคือ ผลประโยชน์ทางการเมืองของสหรัฐฯ ได้เปลี่ยนไปยังภูมิภาคอื่น ภาพการมองต่อภัยคุกคาม ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก และแตกต่างไปจากการมองในยุคสงครามเวียดนาม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

²³ สงครามเวียดนาม (2508 - 2512)

การผลักดันให้ญี่ปุ่นมีบทบาททางทหารแทนสหรัฐฯ

การผลักดันให้ญี่ปุ่นมีบทบาททางทหารในภูมิภาคด้วยการให้ญี่ปุ่นเพิ่มเงินงบประมาณทางทหารและให้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบด้านความมั่นคงในเอเชียแปซิฟิกแทนที่สหรัฐฯ มากขึ้นเป็นเพราะสหรัฐฯ ต้องการอะไร ผลการแสดงความคิดเห็นปรากฏในตารางที่ 11

ตารางที่ 11

การผลักดันให้ญี่ปุ่นมีบทบาททางการทหารแทน สหรัฐฯ เป็นเพราะสหรัฐฯ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ไม่มีงบประมาณสนับสนุน	43	28.67	8	16
ข. มองเห็นว่าควรเป็นภาระรับผิดชอบร่วมกัน	75	50	36	72
ค. เห็นว่าเรื่องของเอเชียควรวีให้คนเอเชีย รับผิดชอบ	19	12.67	2	4
ง. ไม่เห็นความสำคัญของภูมิภาคนี้	6	4	0	0
จ. อื่น ๆ	7	4.67	4	8
รวม	150	100	50	100

สหรัฐฯ เริ่มมีปัญหาทางด้านดุลการค้ากับต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ 2 ทศวรรษที่ผ่านมา งบประมาณที่สูญเสียไปจำนวนมาก ได้แก่ งบประมาณทางทหารที่ใช้ในสงครามเวียดนามและสงครามอ่าวเปอร์เซีย นอกจากนั้นยังได้นำไปใช้ในการพัฒนาอาวุธและเป็นค่าใช้จ่ายในการตั้งฐานทัพนอกประเทศ ในขณะที่ญี่ปุ่นไม่ได้เข้ามายุ่งเกี่ยวในด้านการป้องกันประเทศ คงมุ่งในเรื่องเศรษฐกิจอย่างเดียวจนได้เปรียบดุลการค้ากับประเทศต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งก็รวมทั้งสหรัฐฯด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้สหรัฐฯ จึงได้พยายามผลักดันให้ญี่ปุ่นเข้ามามีบทบาททางด้านความมั่นคงยิ่งขึ้น ด้วยการสนับสนุนให้ญี่ปุ่นเข้าเป็นสมาชิกประจำ (Permanent members) ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ญี่ปุ่นได้ตอบสนองด้วยการส่งกำลังทหารจำนวน 200 คนเข้าร่วมกองกำลังสันติภาพ (Peace keeping forces) และกองกำลังถ่ายโอนอำนาจชั่วคราวในกัมพูชา UNTAC (United Nations Transitional Authority in Cambodia)

จากตารางที่ 11 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นเหมือนกัน คือ ร้อยละ 50 ของกลุ่มที่ 1 และร้อยละ 72 ของกลุ่มที่ 2 เห็นว่าควรเป็นภาระรับผิดชอบร่วมกันทั้งสหรัฐฯและญี่ปุ่น เพราะทั้งสองประเทศมีศักยภาพสูงพอที่จะเป็นหลักค้ำประกันสันติภาพในภูมิภาคนี้ได้

ภาวะสูญญากาศทางอำนาจและการปรับตัวของกองทัพไทย

จากภาวะสูญญากาศทางอำนาจ (Power vacuum) ภายหลังสหรัฐฯ ถอนทหารออกไปจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบกับจีนได้เพิ่มงบประมาณด้านกลาโหม โดยเฉพาะการขยายกองทัพเรือ ในขณะที่เดียวกัน มาเลเซีย สิงคโปร์ ได้อนุมัติงบประมาณจัดซื้อเครื่องบินรบที่ทันสมัยทั้งจากสหรัฐฯ และรัสเซีย ทำให้มองเห็นว่า ค่าใช้จ่ายทางด้านการทหารของประเทศในแถบนี้ ดูเหมือนจะขยายตัวเพิ่มขึ้นมากกว่าประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ เมื่อเป็นเช่นนี้กองทัพ ไทย จำเป็นต้องปรับตัวอย่างไร

ตารางที่ 12

จากภาวะสูญญากาศทางอำนาจ กองทัพไทย จำเป็นต้อง	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ควรเพิ่มงบประมาณจัดหาอาวุธมากขึ้น	39	26	2	4
ข. ไม่จำเป็นต้องเพิ่มงบประมาณ เพราะยัง งินเสีย สหรัฐฯต้องยกกำลังมาช่วย	0	0	0	0
ค. ขยายอัตรากำลังมากขึ้น	10	6.67	0	0
ง. ดำรงไว้ซึ่งนโยบาย "จิวแต่แจ้ว" คือ ลดกำลังพลลงแต่จัดหาอาวุธที่ทันสมัยยิ่งขึ้น	83	55.33	40	80
จ. อื่น ๆ	18	12	8	16
รวม	150	100	50	100

จากตารางที่ 12 ทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นตรงกันคือ กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 55.33 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 80 มีความเห็นว่า ควรลดกำลังผลของกองทัพไทยลง เพื่อนำงบประมาณไปจัดซื้อยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในกองทัพ ซึ่งไม่จำเป็นต้องยึดติดว่าจะต้องเป็นยุทธโศปกรณ์ที่ผลิตจากสหรัฐฯ เท่านั้น การรบบปัจจุบันขนาดกองทัพไม่ใช่ปัจจัยชี้ขาด ระบบอาวุธที่ทันสมัยและความสามารถในการใช้อาวุธของกำลังพลต่างหากที่จะมีชัยชนะเหนือข้าศึก

พล.อ.ศิริ ทิวะพันธุ์ อดีตแม่ทัพภาค 3 ได้กล่าวว่า "การมีทหารจำนวนมาก มิได้หมายถึงว่าจะมีชัยชนะต่อศัตรู หากทหารปราศจากสมรรถภาพ แต่ถ้าหากพวกทหารเหล่านั้นมีคุณภาพและคุณค่า มีจำนวนน้อย ก็อาจเอาชนะศัตรูที่มีกำลังมากได้ ทหารที่มีแต่เพียงร่างกายแข็งแรง ไม่อาจเอาชนะศัตรูได้ จะต้องมีความรู้ความสามารถต่อสู้ด้วยจิตใจเอาชนะศัตรูอย่างเด็ดขาด"

จากตารางที่ 12 ไม่มีผู้ใดมีความเห็นว่า กองทัพไทยไม่จำเป็นต้องเพิ่มงบประมาณ เพราะยังไร้เสีย สหรัฐฯต้องยกกำลังมาช่วย การอยู่อย่างอมืองอเท้า คอยแต่จะรับการช่วยเหลือจากผู้อื่นจึงไม่ใช่วิสัยที่จะกระทำในปัจจุบัน สำหรับงบประมาณยังเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะยุทธโศปกรณ์สมัยใหม่ มีเทคโนโลยีสูง ราคาแพงตามไปด้วย เลยกลายเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดหา กำลังพลที่ปรับลดลงจะต้องพัฒนาการฝึกให้พร้อมจริงจัง ๆ จัดระบบกำลังสำรองที่มีประสิทธิภาพ รวมความแล้วจะต้องพัฒนากองทัพในสัดส่วนที่เหมาะสมกับภาวะการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

การล่มสลายของตุลาอำนาจหลักและการดำเนินการของกองทัพไทย

การล่มสลายของสหภาพโซเวียต และตุลาอำนาจหลัก ๆ ในโลกทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ผลสำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อแนวความคิดของกองทัพไทย

ตารางที่ 13

แนวความคิดของกองทัพไทยต่อการล่มสลายของ ตุลาอำนาจหลัก	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ควรเสริมสร้างมิตรภาพกับจีน ให้กระชับ และแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น	49	32.67	10	20
ข. เลิกสนใจสหรัฐฯ เพราะจีนจะเข้ามาแทน ที่ศูนย์กลางทางอำนาจ	0	0	0	0
ค. ดึงสหรัฐฯ ให้กลับเข้ามาเพื่อประกัน สันติภาพในภูมิภาค	7	4.67	2	4
ง. ไม่ผูกพันกับประเทศใดประเทศหนึ่ง	92	61.33	36	72
จ. อื่น ๆ	2	1.33	2	4
รวม	150	100	50	100

ผลการสำรวจความคิดเห็นทั้ง 2 กลุ่ม ให้ความเห็นเหมือนกันคือ กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 61.33 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 72 มีความเห็นว่า ไม่ควรผูกพันกับประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นพิเศษ ขณะเดียวกัน ให้มีการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาค โดยต่อเนื่องและแน่นแฟ้น

สหรัฐฯกับการเรียกร้องกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์

การเรียกร้องกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์ ในมหาสมุทรแปซิฟิกของประเทศต่างๆ รวม 6 ประเทศ ได้แก่ จีน ไต้หวัน เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และบรูไน อาจจะนำมาซึ่งความขัดแย้งในอนาคต ผลการสำรวจความคิดเห็นว่า สหรัฐฯ มองปัญหาดังกล่าวอย่างไร

ตารางที่ 14

สหรัฐฯ กับหมู่เกาะสแปรตลีย์	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เข้าแทรกแซงทางทหารถ้าจำเป็น	32	21.33	6	12
ข. ให้ความสนใจเป็นพิเศษ	31	20.67	20	40
ค. เฉย ๆ เรื่องของคนเอเชียต้องให้คนเอเชียตกลงกันเอง	17	11.33	6	12
ง. รับเป็นคนกลางเจรจาประนีประนอม	60	40	12	24
จ. อื่น ๆ	10	6.67	6	12
รวม	150	100	50	100

จากตารางที่ 14 กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 40 เห็นว่าสหรัฐฯ น่าจะรับเป็นคนกลางเจรจาประนีประนอม ในขณะที่กลุ่มที่ 2 ร้อยละ 40 เช่นกันเห็นว่สหรัฐฯ ให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะจะกระทบต่อเส้นทางเดินเรือหลักของโลก

หมู่เกาะสแปรตลีย์²⁴ อยู่กลางทะเลจีนตอนใต้ จะเป็นจุดวิกฤติต่อไปในอนาคต เนื่องจากคาดว่าหมู่เกาะแห่งนี้จะมีน้ำมันดิบมากมาย ตลอดจนเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก จากการแย่งชิงกรรมสิทธิ์หมู่เกาะนี้ มียุทธนาวีเกิดขึ้น 2 ครั้ง ระหว่างกองทัพเรือสาธารณรัฐประชาชนจีนกับกองทัพเรือเวียดนาม ผลกองทัพเรือเวียดนามแพ้ทั้ง 2 ครั้ง ผลประโยชน์แห่งนี้มี 6 ชาติอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะดังกล่าว จำเป็นต้องหาทางยุติโดยสันติวิธีตามวิถีทางการทูต แต่ถ้าไม่สามารถยุติปัญหาลงได้ หนทางสุดท้ายในการแก้ปัญหาคือ วิถีทางทหาร เมื่อถึงเวลานั้น สหรัฐฯคงจะต้องเข้ามามีบทบาท อาจจะเป็นรูปเงรจาไกลเกลี่ย ประนีประนอม เพราะหากมีความขัดแย้งถึงขั้นทำสงครามกัน คงต้องกระทบกระเทือนเส้นทางเดินเรือในแถบนี้แน่นอน

อย่างไรก็ตาม จากการขัดแย้ง ยากที่จะขจัดปัญหาให้ลุล่วงไปอย่างรวดเร็ว การจัดซื้อ มิก 29 จากรัสเซียของมาเลเซีย ก็เป็นมาตรการคุกคามอย่างหนึ่งเช่นกัน ที่สำคัญคือ การขยายกำลังทางเรือของสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นเรื่องที่น่ากลัว จีนคงไม่ยอมอ่อนข้อในเรื่องการถือครองกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะดังกล่าว สหรัฐฯก็คงไม่ยอมให้เกิดเหตุแห่งความขัดแย้งถึงขั้นใช้กำลัง เช่นเดียวกัน จึงมั่นใจว่า สหรัฐฯ จะไม่ละทิ้งภูมิภาคนี้

ด้วยข้อเท็จจริงมีบริษัทสำรวจน้ำมันของสหรัฐฯ คือ บริษัท Exxon Exploration ซึ่ง เป็นบริษัทยักษ์ใหญ่ไปรับจ้างประเทศบรูไน ทำการขุดสำรวจน้ำมันดิบบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์ ผลการสำรวจยังบิดเป็นความลับ ปริมาณน้ำมันดิบอาจจะไม่มากเหมือนที่กล่าวอ้างกันก็ได้ จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำไมสหรัฐฯ จึงไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับความขัดแย้งดังกล่าว

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

²⁴ พันโท ทรงพล ไพนพงค์, "สแปรตลีย์, "ยุทธ โภช" นิตยสารของกองทัพบก ปีที่ 100 ฉบับที่ 2 เดือนมกราคม-มีนาคม 2535.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมยุทธศึกษาทหารบก, 2535, หน้า 32.

กองทัพสหรัฐฯ กับรัฐสภา

ภายหลังสงครามเวียดนามยุติลงเมื่อปี 2516 ชาวอเมริกันเกิดความเบื่อหน่ายสงคราม (Vietnam Syndrome) เกิดกระแสการต่อต้านของมหาชนอเมริกัน ส่งผลให้สมาชิกรัฐสภา เคลื่อนไหวออกกฎหมายเพื่อควบคุมประธานาธิบดีในการสั่งการกองทัพจะต้องได้รับอนุมัติจากรัฐสภา ก่อน ระบบการเมืองของสหรัฐฯ เป็นระบบตรวจสอบและถ่วงดุลย์ซึ่งกันและกัน (Checks and Balances) ทั้งศาล รัฐสภา และคณะผู้บริหารจะมีอำนาจกัน แม้ว่าอำนาจในการประกาศ สงครามจะอยู่ที่รัฐสภา (Congress) แต่การตัดสินใจใช้กำลังทหารในสงครามจำกัด เขตหรือ จำกัดบริเวณ (limited war) ประธานาธิบดีสหรัฐฯ สามารถตัดสินใจดำเนินการได้ ทั้งนี้เพื่อ ต้องการผลทางด้านความลับ และการจู่โจม แต่ประธานาธิบดีต้องรายงานผลให้รัฐสภาได้รับทราบ จากข้อความข้างต้น ผลของการสำรวจความคิดเห็นปรากฏตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15

รัฐสภากับการสั่งการกองทัพของประธานาธิบดี	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. สามารถทำตัวเป็นตำรวจโลกเหมือนเดิมได้	25	16.67	6	12
ข. ยังคงปฏิบัติตามพันธกรณีแม้ว่าจะถูกสภาควบคุมมากขึ้น	49	32.67	26	52
ค. ลดบทบาทในการแทรกแซงต่างประเทศลง	68	45.33	14	28
ง. หันหลัง เลิกยุ่งเกี่ยวกับต่างประเทศอย่างสิ้นเชิง	0	0	0	0
จ. อื่น ๆ	8	5.33	4	8
รวม	150	100	50	100

จากตารางที่ 15 ความคิดเห็นทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกัน กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 45.33 เห็นว่าสหรัฐฯ จะต้องลดบทบาทในการแทรกแซงต่างประเทศลง ในขณะที่กลุ่มที่ 2 ร้อยละ 52 เห็นว่า สหรัฐฯ ยังคงปฏิบัติตามพันธกรณี แม้ว่าจะถูกสหประชาชาติคว่ำบาตรมากขึ้น อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ใดที่กระทบผลประโยชน์และความมั่นคงของสหรัฐฯ แล้ว สหรัฐฯ ทำได้ทุกอย่าง การแทรกแซงกิจการภายในของต่างประเทศ คงดำเนินต่อไป และผลักดันการปฏิบัติการทางทหารให้เป็นความรับผิดชอบของสหประชาชาติ (United Nations) มากขึ้น โดยสหรัฐฯ จะทำตนเป็นคนชั้นนำ และมีบทบาทเช่นเดิม สหรัฐฯ ยังคงเป็นผู้นำในการจัดระเบียบโลกใหม่ (New World Order)²⁵ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของประชาคมโลก ดังนั้นระดับความร่วมมือตามพันธกรณีอาจมีการแปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของโลก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

²⁵ New World Order การจัดระเบียบโลกใหม่ ภายหลังจากล่มสลายของสหภาพโซเวียต และการยุติของสงครามอ่าวเปอร์เซียเมื่อกลางปี 2534 สหรัฐฯ เป็นประเทศที่โดดเด่นมากในฐานะผู้นำทางทหารแต่เพียงผู้เดียว จึงได้ดำเนินการจัดระเบียบโลกใหม่เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยได้ร่วมกับกลุ่มประเทศผู้นำทางด้านอุตสาหกรรม (G-7) ชุบทบาทขององค์การสหประชาชาติให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ มิใช่เป็นสื่อกระดาษเหมือนที่ผ่านมา

การระดมอาวูทกับความมั่นคงในเอเชียอาคเนย์

บทเรียนสุดท้ายที่จับประเด็นสงครามเวียดนามได้ให้ไว้คือ ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องเสริมสร้างความมั่นคงด้วยการระดมอาวูท ผลการสำรวจความคิดเห็น ดังนี้

ตารางที่ 16

การระดมอาวูทกับความมั่นคงในภูมิภาค	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เป็นแผนของสหรัฐฯ ในการขยายตลาดอาวูทของตน	34	22.67	4	8
ข. สหรัฐฯ เชื้อดขยายดปล่อยให้สันติภาพเป็นเรื่องตัวใครตัวมัน	11	7.33	4	8
ค. เป็นโอกาสที่สหรัฐฯ จะกลับเข้าไปมีอิทธิพลอีก	55	36.67	10	20
ง. สหรัฐฯ ต้องการให้เกิดความขัดแย้งในภูมิภาค สุดท้ายก็จะต้องเรียกร้องให้สหรัฐฯ เข้าไปจัดการ	40	26.67	4	8
จ. อื่น ๆ	10	6.67	28	56
รวม	150	100	50	100

กลุ่มที่ 1 มีความเห็นค่อนข้างกระจาย ร้อยละ 36.67 มีความเห็นว่าเป็นโอกาสที่
สหรัฐฯ จะกลับเข้าไปมีอิทธิพลอีกภายหลังจากที่ถอนฐานทัพ ออกไปจากภูมิภาคแถบนี้แล้ว ร้อยละ
26.67 เห็นว่า เป็นความต้องการของสหรัฐฯ ที่จะให้เกิดการขัดแย้ง ในภูมิภาค เพื่อที่จะมีโอกาส
กลับเข้าไปในภูมิภาคอีก และร้อยละ 22.67 เห็นว่าเป็นแผนของสหรัฐฯ ในการขยายตลาดอาวุธ
ของตน อันสืบเนื่องมาจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจภายในของสหรัฐฯ และอาวุธที่ผลิตมาแล้วไม่มี
ตลาดรองรับ

ส่วนกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 56 มีความเห็นแปลกแยกออกไป คือ เห็นว่าประเทศต่าง ๆ
ต้องการสร้างความมั่นคงด้วยการ เสริมสร้างและพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของตน การสะสมอาวุธ
การสร้างพลังอำนาจแห่งชาติ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กองทัพ ทำให้สามารถใช้เป็น
อำนาจต่อรองระหว่างประเทศได้ อีกเหตุผลหนึ่ง ไม่มีใครให้หลักประกัน เรื่องความมั่นคงของแต่ละ
ประเทศได้ จึงจำเป็นต้องสร้างความมั่นคงทางด้านทหารไว้ป้องกันตนเอง โดยมีได้มีความมุ่ง
หมายที่จะเสริมสร้างกำลังทหาร เพื่อการรุกรานประเทศอื่น ในทางตรงข้าม เพื่อวัตถุประสงค์ที่
จะก่อให้เกิดสันติภาพและเสถียรภาพในอาณาบริเวณนี้ของโลก

กองทัพไทยได้ดำเนินการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์จำนวนหนึ่งจากต่างประเทศ โดยมีได้
จำกัดว่าเป็นอาวุธที่ผลิตจากสหรัฐฯ ทั้งนี้ได้คำนึงถึงประสิทธิภาพ เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับทหาร
ไทยและงบประมาณที่มีอยู่ จะเห็นได้ว่าห้วงปีที่ผ่านมา กองทัพไทยได้จัดซื้อเรือรบ รถถังและอาวุธ
ต่าง ๆ จากประเทศจีนเป็นจำนวนมาก แม้ว่าประสิทธิภาพจะด้อยกว่าของสหรัฐฯ แต่ด้วยงบ
ประมาณที่จำกัด และไม่ต้องการผูกมัดหรือยึดติดกับประเทศใดประเทศหนึ่ง และกองทัพไทยต้อง
การความยืดหยุ่นและอ่อนตัว (Flexibility) รวมทั้งเป็นการผูกมิตร ยุทโธปกรณ์ในปัจจุบัน
จึงค่อนข้างหลากหลาย

สหรัฐฯ กับแถลงการณ์ร่วม ธนัต-รัสค์

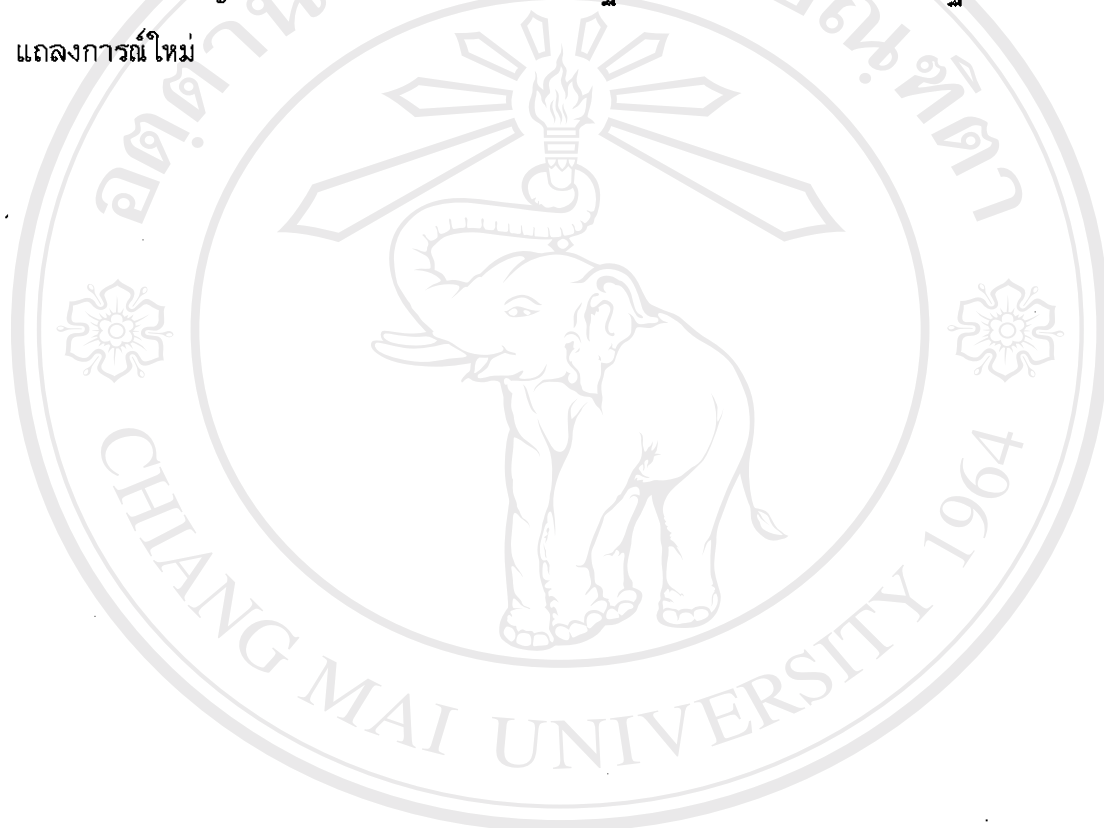
รัฐมนตรีต่างประเทศของไทย พ.อ.ธนัต คอมันตร์ และรัฐมนตรีต่างประเทศของสหรัฐฯ นายดีน รัสค์ ได้ทำความตกลงออกแถลงการณ์ร่วมเมื่อ 6 มี.ค.2505 เรียกว่า แถลงการณ์ร่วม ธนัต-รัสค์ (Thanat-Rusk Communique) มีข้อความสำคัญว่า สหรัฐฯ ประกาศยืนยันอย่างหนักแน่น และเปิดเผยที่ถือการรักษาเอกราช และบูรณภาพของราชอาณาจักรไทยพร้อมทั้งแสดงเจตจำนง อย่างแน่วแน่ที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งสนธิสัญญา สปอ. (SEATO) เพื่อช่วยเหลือแก่กุลประเทศไทยในการต่อต้านการรุกราน ทั้งโดยเปิดเผยและไม่เปิดเผย จากแถลงการณ์ดังกล่าว สหรัฐฯ ได้สนองตอบอย่างเห็นวามแน่นในห้วงเวลานั้น ด้วยการส่งกำลังเข้ามาปฏิบัติการในภูมิภาค แต่ปัจจุบันเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ภัยคุกคามได้ลดลง ไปโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์รุกรานประเทศไทย คงเป็นไปได้น้อย แม้ว่าจะหากมีเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นกับประเทศไทย สหรัฐฯ จะยังคงยึดมั่นตามแถลงการณ์ดังกล่าวหรือไม่ ผลการสำรวจความเห็นปรากฏในตารางที่ 17

ตารางที่ 17

สหรัฐฯ กับแถลงการณ์ ธนัต-รัสค์ กับห้วงเวลา ที่เปลี่ยนไป	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ยึดมั่นอย่างมาก	10	6.67	0	0
ข. ยึดมั่น	66	44	28	56
ค. เป็นเพียงกระดากแผ่นหนึ่ง	50	33.33	10	20
ง. ไม่สนใจเลย	10	6.67	0	0
จ. อื่น ๆ	14	9.33	12	24
รวม	150	100	50	100

ผลการสำรวจทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นตรงกัน คือ กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 44 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 56 เห็นว่า สหรัฐฯ ยังคงยึดมั่นต่อแถลงการณ์ที่ทำไว้กับมิตรประเทศ แม้ว่าสถานการณ์โลกจะเปลี่ยนแปลงไปมากแล้วก็ตาม

ร้อยละ 24 ของกลุ่มที่ 2 มีแนวความคิดว่าสหรัฐฯ มีความยึดมั่นอยู่บ้างแต่ก็คงไม่เหมือนเดิม เพราะสหรัฐฯ ให้ความสนใจในด้านสิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น สิ่งสำคัญคือ กระบวนการประนีประนอมของสหรัฐฯ หรือไม่ ถ้ากระทบทสหรัฐฯ อาจจะทบทวนแถลงการณ์ใหม่

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved

หลักการนิกันกับคนอเมริกัน

การเข้าไปร่วมในสงครามเวียดนามของสหรัฐฯ ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งทางด้านกำลังพล และงบประมาณเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นผลทางด้านจิตวิทยา ประชาชนคัดค้านไม่เห็นด้วยแผ้วออกไปกว้างขวางทั่วประเทศสหรัฐฯ จนกระทั่งประธานาธิบดีนิกสันต้องประกาศหลักการนิกัน (Nixon Doctrine) ที่เกาะกวมในมหาสมุทรแปซิฟิก หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า หลักการกวม (Guam Doctrine) เมื่อปี 2512 สำระสำคัญคือ ปัญหาของคนเอเชีย จะต้องให้คนเอเชียแก้กันเอง สหรัฐฯไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว แต่ในปัจจุบันความเป็นหนึ่งของสหรัฐฯจำเป็นอย่างยิ่งที่สหรัฐฯจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหาทั่วไปของโลก คนอเมริกันยังยึดมั่นต่อหลักการดังกล่าวหรือไม่ ผลของการสำรวจข้อคิดเห็นปรากฏตามตารางที่ 18

ตารางที่ 18

หลักการนิกัน กับ คนอเมริกัน	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ยึดมั่นเหนียวแน่น	5	3.33	2	4
ข. เจย ๆ แล้วแต่สถานการณ์แต่ละสถานการณ์	95	63.33	36	72
ค. ไม่สนใจเลย	5	3.33	0	0
ง. ให้ความสนใจต่อภูมิภาคอื่น ๆ ก่อน	37	24.67	8	16
จ. อื่น ๆ	8	5.33	4	8
รวม	150	100	50	100

ผลการสำรวจทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นตรงกันคือ ชาวอเมริกันมีความรู้สึกเฉย ๆ แล้ว แต่สถานการณ์แต่ละสถานการณ์ เพราะความเป็นประเทศใหญ่ และเคยปฏิบัติมา การที่สหรัฐฯ เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์ใด และประสพชัยชนะ ชาวอเมริกันก็จะนิยมยกย่อง คราใดพ่ายแพ้ หรือสูญเสียมากก็จะขัดขวาง และ ไม่เห็นด้วย ดังนั้นหากเกิดเหตุการณ์ในเอเชียอีก สหรัฐฯ คง เฝ้ามองและเตรียมเข้าแก้ปัญหา

อย่างไรก็ตามร้อยละ 24.67 ของกลุ่มที่ 1 และร้อยละ 16 ของกลุ่มที่ 2 มีความเห็น ว่าสหรัฐฯ ให้ความสนใจต่อภูมิภาคอื่นๆ ก่อนหน้านี้เพราะผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ในภูมิภาคอื่นมีมากกว่า อย่างไรก็ตามก็ได้มีผู้ให้เหตุผลเพิ่มเติมว่า ส่วนหนึ่งของสหรัฐฯ ยังคงยึดถือต่อทฤษฎีโดมิโน²⁶ ว่า บรรดาประเทศต้องพัฒนาทั้งหลาย อาจจะต้องกลายเป็นบริวารของประเทศคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะประเทศในเอเชียอาคเนย์ เมื่อเวียดนาม ลาว กัมพูชา ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของคอมมิวนิสต์ ประเทศต่อไปก็จะเป็นประเทศไทย พม่า มาเลเซีย และสิงคโปร์ ดังนั้นการที่ประธานาธิบดี นิกสัน ได้ประกาศหลักการนิกสันก็เท่ากับว่า สหรัฐฯ ยอมแพ้ต่อคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคนี้ และพร้อมที่จะมองเห็นประเทศไทยกลายเป็นคอมมิวนิสต์ตามไปด้วย

²⁶ George F. Kennan นักการทูตอาชีพ ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสหภาพโซเวียต บทความของเขาเป็นที่มาของลัทธิทรูแมน (Truman Doctrine) ในปี ค.ศ. 1947 ซึ่งสหรัฐฯ ใช้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการทำสงครามเย็นกับสหภาพโซเวียต เขาเป็นผู้ตั้งทฤษฎีโดมิโน โดยเปรียบเทียบประเทศเล็ก ๆ ในโลกที่สามเหมือนไฟโดมิโนที่จะต้องพียงพียงกัน หากไฟตัวใดตัวหนึ่งล้มลง ตัวอื่น ๆ หรือประเทศอื่น ๆ ที่อยู่ข้างเคียงก็จะต้องพียงพียงลงไปด้วย

สหรัฐฯกับการกำหนดทิศทางกองทัพไทย

หลังสงครามเกาหลี จนถึงยุคสงครามเย็น สหรัฐฯ ได้ให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่กองทัพไทยเป็นอย่างมาก กองทัพไทยพึ่งพาสหรัฐฯ ในลักษณะพึ่งพาฝ่ายเดียว ทำให้มีผู้มองว่ากองทัพสหรัฐฯ สามารถกำหนดทิศทางของกองทัพไทยได้ ผลการสำรวจข้อคิดเห็นปรากฏตามตารางที่ 19

ตารางที่ 19

สหรัฐฯกับการกำหนดทิศทางกองทัพไทย	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เป็นเช่นนั้นจริง	27	18	2	4
ข. ไม่เป็นเช่นนั้น เพราะสหรัฐฯไม่สามารถกำหนดทิศทางกองทัพไทยได้	101	67.33	34	68
ค. กองทัพไทยสามารถกำหนดให้สหรัฐฯปฏิบัติตามที่ต้องการได้	0	0	0	0
ง. ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น สหรัฐฯคงให้ความช่วยเหลือต่อไป	11	7.33	2	4
จ. อื่น ๆ	11	7.33	12	24
รวม	150	100	50	100

ผลการสำรวจทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นตรงกันคือ กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 67.33 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 68 มีความคิดเห็นว่าเป็นเช่นนั้น เพราะว่าสหรัฐฯ ไม่สามารถกำหนดทิศทางของกองทัพไทยได้ ในสมัยก่อนอาจกระทำได้ แต่ปัจจุบันไทยมีตัวเลือกมากขึ้น แม้ว่าในส่วนลึก สหรัฐฯ ต้องการจะกระทำ ไทยเองในปัจจุบัน แม้ว่าจะสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังจำเป็นต้องพึ่งพาสหรัฐฯ ในหลาย ๆ ด้าน เพราะมีความผูกพันทั้งทางด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ และหลักนิยมในการปฏิบัติการรบ ไทยต้องพึ่งเทคโนโลยี ต้องเรียนรู้หลายสิ่งหลายอย่างจากกองทัพสหรัฐฯ อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน กองทัพไทยได้ยืนอยู่บนขาของตนเอง สามารถผลิตกระสุน วัตถุระเบิดขึ้นใช้เองได้ อันเป็นหลักประกันว่าจะไม่เกิดการขาดแคลนหากเกิดภาวะสงครามขึ้น และเป็นการลดการพึ่งพาต่างประเทศลงได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

สหรัฐฯ กับการพึ่งพาอาศัยกลุ่มประเทศภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

การสิ้นสุดของยุคสงครามเย็นระหว่างสหรัฐฯ และสหภาพโซเวียตไม่ได้ทำให้ความสนใจของสหรัฐฯ ต่อกฎภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ลดน้อยลง หากแต่ยังช่วยให้สหรัฐฯ สามารถเริ่มหน้าประวัติศาสตร์ใหม่เป็นยุคแห่งการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ผลการสำรวจแบบสอบถามดังนี้

ตารางที่ 20

สหรัฐฯ กับการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เห็นด้วยอย่างมาก	13	8.67	0	0
ข. เห็นด้วย	71	47.33	42	84
ค. ไม่เห็นด้วย	51	34	8	16
ง. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	6	4	0	0
จ. อื่น ๆ	9	6	0	0
รวม	150	100	50	100

ผลการสำรวจทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นตรงกัน คือ กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 47.33 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 84 เห็นด้วยกับการที่สหรัฐฯ จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน กับกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ โดยการแสวงประโยชน์ในรูปแบบใหม่ๆ มากกว่า อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าในกลุ่มที่ 1 มีผู้ไม่เห็นด้วยถึง ร้อยละ 34 โดยเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมาพึ่งพาประเทศเล็ก ๆ ในภูมิภาคนี้ เพราะหากเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับจะเป็นการเพิ่มภาระและสิ้นเปลืองงบประมาณโดยใช่เหตุ

การคงกำลังทหารของสหรัฐฯ ในภูมิภาคเพื่อความเสถียรภาพเงิน

ประธานาธิบดี บิล คลินตัน ได้เปลี่ยนนโยบายจากการไปตั้งฐานทัพนอกประเทศมาเป็น กองกำลังเคลื่อนที่เร็ว (RDF-Rapid Deployment Forces) ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณ การถอนทหารในภูมิภาค จะก่อให้เกิดภาวะสูญญากาศทางอำนาจ (Power Vacuum) ในเอเชีย ประเทศส่วนใหญ่ยังต้องการเห็นสหรัฐฯ คงกองกำลังส่วนหนึ่งไว้ในภูมิภาค เพื่อความเสถียรภาพเงิน ผลการแสดงความคิดเห็น ปรากฏตามตารางที่ 21

ตารางที่ 21

การคงกำลังทหารของสหรัฐฯ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เห็นด้วยอย่างมาก	21	14	2	10
ข. เห็นด้วย	80	53.33	14	28
ค. ไม่เห็นด้วย	41	27.33	30	60
ง. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	6	4	0	0
จ. อื่น ๆ	2	1.33	4	8
รวม	150	100	50	100

ทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นต่างกัน กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 53.33 เห็นด้วยกับการคงกำลังทหารสหรัฐฯ ในภูมิภาคเพราะมหาอำนาจที่จะเข้ามาแทนที่คือจีน ดังนั้นการคงกำลังของสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้ น่าจะเป็นเครื่องต่อรองกับจีน และเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับประเทศในย่านนี้เป็นอย่างดี

กลุ่มที่ 2 ร้อยละ 60 ไม่เห็นด้วยกับการคงกำลังทหารของสหรัฐฯ โดยมีความเห็นว่าสหรัฐฯ ประสบความสำเร็จในการเคลื่อนย้ายกำลังขนาดใหญ่ เข้าสู่สงครามอ่าวเปอร์เซีย โดยไม่จำเป็นต้องตั้งฐานทัพ ในดินแดนของประเทศอื่น หรือลอยลำอยู่ในเรือกลางทะเล การจัดหน่วยเคลื่อนที่เร็ว (RDF-Rapid Deployment Forces) เคลื่อนกำลังเข้าสู่ยุทธบริเวณด้วยระบบการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ ทำให้กำลังพลสดชื่นขวัญและกำลังใจดี สามารถปฏิบัติการรบได้อย่างคล่องแคล่ว และดำเนินการรบได้อย่างรวดเร็วจึงไม่จำเป็นต้องไปตั้งฐานทัพในต่างประเทศ

จากแนวความคิดดังกล่าว สหรัฐฯ จึงหันมาพิจารณาปรับปรุงระบบการขนส่งเพื่อเคลื่อนย้ายกำลัง และทำการปิดฐานทัพ และลดจำนวนกำลังพลที่ประจำในยุทธบริเวณต่าง ๆ ลง การกระทำเช่นนี้ ทำให้ประเทศในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ เกรงว่าจีนจะเข้ามาแทนที่สหรัฐฯ ดังนั้น กลุ่มที่ 1 จึงเห็นว่าสหรัฐฯ ควรคงกำลังทหารในภูมิภาคนี้ต่อไป จากเหตุผลข้างต้น สหรัฐฯ คงจำเป็นต้องปิดฐานทัพ อย่างไรก็ตามสหรัฐฯ คงยอมไม่ได้ถ้าจีนจะเข้ามาแทนที่ ส่วนกลุ่มที่ 2 ที่ไม่เห็นด้วยกับการคงกำลังทหารสหรัฐฯ เอาไว้ ยิ่งสหรัฐฯ อยู่ในภูมิภาคเอเชีย จะยิ่งประสบปัญหาแบ่งฝักแบ่งฝ่ายมากขึ้น ประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ น่าจะประกาศตนเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดจะดีเสียกว่า

ประเทศไทยยังคงเป็นพันธมิตรหมายเลขหนึ่งของสหรัฐฯ

ระยะเวลาที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าสหรัฐฯ จะให้เงินช่วยเหลือแก่กองทัพไทยเป็นจำนวนน้อยมาก เนื่องจากปัญหาทางเศรษฐกิจภายในประเทศของเขาเอง แต่หากมองในภาพรวมแล้ว ประเทศไทยก็ยังคงเป็นพันธมิตรหมายเลขหนึ่ง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาคนี้ ผลการสำรวจความคิดเห็น ดังนี้

ตารางที่ 22

การคงกำลังทหารของสหรัฐฯ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เห็นด้วยอย่างมาก	15	10	2	4
ข. เห็นด้วย	68	45.33	36	72
ค. ไม่เห็นด้วย	56	37.33	12	24
ง. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	9	6	0	0
จ. อื่น ๆ	2	1.33	0	0
รวม	150	100	50	100

ผลการสำรวจทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นเหมือนกันคือ เห็นด้วยกับการที่สหรัฐฯ มองประเทศไทยเป็นพันธมิตรหมายเลขหนึ่ง โดยกลุ่มที่ 1 ร้อยละ 45.33 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 72 ในขณะที่กลุ่มที่ 1 เช่นเดียวกับร้อยละ 37.33 ไม่เห็นด้วย โดยมองว่า สหรัฐฯ จะอาศัยไทยเป็นทางผ่านไปแทรกแซงกิจการภายในของเพื่อนบ้านในเอเชียอาคเนย์มากกว่า

ความช่วยเหลือทางทหารที่สหรัฐฯให้แก่ไทย นอกจากจะเป็นการยืนยันให้พันธมิตรทั้งหลายได้เห็นว่ สหรัฐนั้นไม่ทอดทิ้งเพื่อนเก่าที่ต้องเผชิญกับภัยคุกคาม และแม้ว่าสหรัฐฯอาจจะไม่สามารถ (หรือไม่ต้องการ) ที่จะเข้ามามีพันธกรณีกับไทยเหมือนอย่างในอดีต แต่สหรัฐฯก็ได้แสดงถึงท่าทีที่จะทำให้ผู้นำไทยรู้สึกปลอดภัยมากขึ้น นอกจากนี้สภาพทางภูมิศาสตร์ของ ไทยยังคงมีความสำคัญสำหรับสหรัฐฯอยู่มาก ซึ่งเป็นเพราะว่าสหรัฐฯจำเป็นต้องปิดฐานทัพในฟิลิปปินส์ เมื่อปี 2534 สหรัฐฯจึงมองว่า หนึ่งในจุดสำรองที่จะสามารถรองรับต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตได้แก่ฐานทัพเก่าของสหรัฐฯในประเทศไทย ฉะนั้น โอกาสที่สหรัฐฯจะละเลยต่อความสำคัญทางภูมิศาสตร์ของ ไทย คงจะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้เสียทีเดียว และที่สำคัญคือพันธกรณีของสหรัฐฯที่มีต่อไทยนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นดัชนีอันสำคัญประการหนึ่ง ที่จะชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปของนโยบายของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคนี้ด้วย

และไม่ว่าสหรัฐฯจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากความผูกพันที่มีต่อประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ผู้นำของไทยก็เชื่อว่า ไทยก็ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากความผูกพันดังกล่าวไม่แพ้กัน เพราะอย่างน้อยความผูกพันเช่นนี้ทำให้ผู้นำไทยมั่นใจมากขึ้น ในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของ ไทย และมีความเชื่อว่าหากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินขึ้นแล้ว ไทยจะไม่ถูกทอดทิ้ง ให้ต้องเผชิญกับการคุกคามอย่างโดดเดี่ยว โดยปราศจากการสนับสนุนจาก "มิตรเก่า" หรือจะต้องทำให้ต้องหันไปพึ่งกับ "มิตรใหม่" เสียทั้งหมด เพราะถึงอย่างไรเสีย สหรัฐฯ ยังคงเป็นพันธมิตรที่ไทยสามารถให้ความไว้วางใจได้มากที่สุด ดังคำกล่าวของ พลเอก เชาวลิต ทยกุล อธิบดีผู้บัญชาการทหารบก ไว้ว่า "กองทัพไทย และสหรัฐฯ เป็นมิตรประเทศในยามสงครามมานานและยั่งยืนอยู่ต่อไป แม้ว่าในบางโอกาสจะมีความขัดแย้ง เรื่องผลประโยชน์บ้าง แต่ความสัมพันธ์ของเรา ก็ยังคงกระชับแน่น ทางด้านการทหารมีความร่วมมือ และกิจกรรมร่วมกันในหลายด้าน ทำให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาลต่อกองทัพไทยและประเทศไทย"

การช่วยเหลือทางทหารแก่กองทัพไทยของสหรัฐฯนั้น เริ่มมาจากปี 2493 ได้มีข้อตกลงทางการทหาร รัฐบาลสหรัฐฯ ได้ส่งมอบอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับกองทัพไทย และช่วยฝึกอบรมทหารไทยให้รู้จักใช้อาวุธทันสมัย ทำให้กองทัพไทยมีสมรรถภาพเข้มแข็ง อย่างไรก็ตามไม่ปรากฏหลักฐานทางด้านงบประมาณที่ช่วยเหลือ เพราะยังถือเป็นความลับ หลังปี 2516 จึงมีการเปิดเผยให้ทราบถึงตัวเลขงบประมาณที่สหรัฐฯ สนับสนุนกองทัพไทย รายละเอียดตามตารางที่ 23

ตารางที่ 23²⁷

ปีงบประมาณ	เงินให้เปล่า (GRANT)		เงินสินเชื่อ	มูลค่ารวม (ล้านบาท)	หมายเหตุ
	MAP	IMET	FMS		
2516	63.7	-	-	63.7	
2517	37.2	-	-	37.2	
2518	34.5	-	8.0	42.5	
2519	67.2	-	36.7	103.9	
2520	17.2	-	30.0	47.2	
2521	9.1	-	29.5	38.6	
2522	2.1	-	30.0	32.1	
2523	0.6	0.8	36.0	37.4	
2524	0.4	0.8	53.4	54.6	
2525	4.5	1.5	74.7	80.7	
2526	14.0	1.7	76.0	91.7	
2527	5.0	2.2	94.0	101.2	
2528	5.0	2.3	95.0	102.3	
2529	5.0	2.5	97.5	105.0	
2530	5.0	2.5	97.5	105.0	
2531	50.0	2.5	10	62.5	
2532	47.0	2.3	15	64.3	
2533	38.0	2.4	18	58.4	
2534	40.0	2.2	20	62.2	
2535	40.0	2.5	23	65.5	

²⁷ สุรชาติ บำรุงสุข, ระบบทหารไทย, นิตยสารกองทัพในบริบททางสังคมการเมือง.
กรุงเทพฯ : พิมพ์ที่อักษรสยามการพิมพ์, 2530, หน้า 96-97.

คำย่อ

MAP - Military Assistance Program

IMET - International Military Education and Training Program

FMS - Foreign Military Sales

ตั้งแต่ 2493 จนกระทั่ง 2517 สหรัฐฯ ได้มอบเงินให้เปล่า (Grant) เพื่อช่วยเหลือทางด้านทหารแก่กองทัพไทย หลังจากนั้นในปี 2518 เงินช่วยเหลือที่เคยให้เป็นเงินให้เปล่า ตามโครงการช่วยเหลือทางทหาร (MAP) ได้เปลี่ยนเป็นเงินกู้ (Loan) ภายใต้โครงการขายอาวุธให้แก่รัฐบาลต่างประเทศ (FMS) หลังจากสหรัฐฯ ได้ถอนทหารออกจากประเทศไทยเมื่อปี 2519 ในปีงบประมาณต่อมา (2520) เงินให้เปล่า (MAP) ก็ลดลงมาเรื่อย ๆ จนกระทั่ง ปี 2525 สหรัฐฯ ได้เล็งเห็นความจำเป็นและเป็นการยืนยันถึงพันธะกรณีที่มีต่อกัน ประกอบกับประธานาธิบดี โรนัลด์ เรแกน ซึ่งเพิ่งเข้ารับตำแหน่งใหม่ (2524) ได้ประกาศจุดยืนที่แน่นอน คือต่อต้านคอมมิวนิสต์ทุกรูปแบบ จึงได้เพิ่มเงินช่วยเหลือกับมิตรประเทศ ไทยเลยได้รับด้วย จะเห็นได้ว่าทั้งเงินให้เปล่า และเงินสินเชื่อมียอดสูงขึ้นทุกปี ประกอบกับสหรัฐฯ ต้องการให้มีการฝึกร่วมขนาดใหญ่กับกองทัพไทยภายใต้รหัส "Cobra Gold"

ตั้งแต่ปี 2523 เป็นต้นมา สหรัฐฯ ได้ให้เงินให้เปล่าเพื่อทดแทนแก่ไทยในโครงการให้การศึกษและการฝึกทางทหารระหว่างประเทศ (IMET-International Military Education and Training Program) เพื่อใช้ในการส่งนายทหารจากประเทศไทยไปอบรมการใช้อาวุธที่กองทัพไทยได้สั่งซื้อจากสหรัฐฯ และในปีเดียวกัน หลังจากการบุกเข้ายึดบ้านโนนหมากมุ่น อ.ตาพระยา จ.ปราจีนบุรี ของทหารเวียดนามในกัมพูชา สิ่งที่ไทยต้องการมากที่สุด ในสถานการณ์อย่างนี้ จึงได้แก่การสนับสนุนทางด้านอาวุธจากสหรัฐฯ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการที่สหรัฐฯ เปิดสินเชื่อในการซื้ออาวุธของไทยให้เพิ่มมากขึ้นในโครงการ FMS หรือการเร่งรัดให้ส่งอาวุธที่ไทยสั่งซื้อ จะสังเกตได้ว่าเงินช่วยเหลือทางทหารของสหรัฐฯ ได้เพิ่มมากขึ้น หลังจากปี 2524

หลังปี 2531 รัฐสภาสหรัฐฯ ได้ลงงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่ชาติพันธมิตรของสหรัฐฯ ประเทศไทยถูกตัดลดลงเช่นกัน แต่สหรัฐฯ ได้เพิ่มเงินให้เปล่าในโครงการ MAP มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อช่วยผ่อนภาระทางการเงินที่เกิดจากการซื้ออาวุธจากโครงการสินเชื่อ (FMS) ที่เคยเป็นมาในงบประมาณก่อน ๆ

ความกดดันดังกล่าวทำให้ไทยต้องหันมาพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างอาวุธภายในประเทศยิ่งขึ้น สถานการณ์ในขณะนั้นกองทัพไทยกำลังเผชิญหน้ากับกองทัพเวียดนามโดยตรง เนื่องจากกองทัพเวียดนามได้บุกเข้าทำการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองในกัมพูชาและตำรงกองทัพของตนไว้ในประเทศนั้นด้วย การเผชิญหน้าดังกล่าวนำไปสู่การใช้อาวุธเข้าปะทะกันระหว่างกองกำลังทหารของทั้ง ๒ ประเทศ จนทำให้มีการประเมินสถานการณ์ว่าอาจจะมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดการสู้รบเช่นนี้ขึ้น ไทยจะรอดแต่การสนับสนุนจากชาติพันธมิตร โดยเฉพาะสหรัฐฯ คงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ ขณะนั้นการสนับสนุนจากสหรัฐฯ ก็ดูจะเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ดังนั้นในสถานการณ์เช่นนี้ อุตสาหกรรมสร้างอาวุธดูจะเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากในการวางแผนป้องกันประเทศของไทย เพราะอุตสาหกรรมการสร้างอาวุธจากการผลิตภายในประเทศ จะสามารถทดแทนต่อการขาดแคลนอาวุธบางประเภทได้ในภาวะฉุกเฉิน และการส่งกำลังบำรุงจากชาติพันธมิตรอาจจะต้องใช้ระยะเวลาซึ่งอาจจะไม่ทันกับสถานการณ์ในสภาวะเช่นนั้น ดังนั้นจากเหตุผลต่าง ๆ ที่ยกมาอ้าง แม้ว่าสหรัฐฯ จะลดการช่วยเหลือทั้งสิ่งของและงบประมาณ หรือการที่ไทยหันมาพึ่งตนเองมากยิ่งขึ้น ก็ไม่ทำให้สหรัฐฯ ลดความเป็นพันธมิตรหมายเลขหนึ่งลงแต่อย่างใด

การแสดงผลสินค้ากับการฝึก

ในการฝึกคอบร้าโกลด์ สหรัฐฯ ได้นำยุทธโศปกรณ์หลายชนิดมาร่วมในการฝึกเพื่อแสดงแสนยานุภาพ แต่ส่วนหนึ่งต้องการแสดงผลสินค้าของตนเพื่อให้กองทัพไทยสั่งซื้อ และนำมาใช้ในกองทัพ เนื่องจากอาวุธดังกล่าวจะเหลือใช้ภายหลังจากที่มีแผนลดกำลังในอนาคต ผลการสำรวจความคิดเห็นปรากฏตามตารางที่ 24

ตารางที่ 24

การแสดงผลสินค้ากับการฝึก	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เห็นด้วยอย่างมาก	33	22	2	4
ข. เห็นด้วย	82	54.67	18	36
ค. ไม่เห็นด้วย	31	20.67	26	52
ง. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	2	1.33	0	0
จ. อื่น ๆ	2	1.33	4	8
รวม	150	100	50	100

กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 54.67 เห็นด้วยกับการที่สหรัฐฯ เข้ามาฝึกและนำอาวุธยุทธโศปกรณ์มากมายมาแสดงเพื่อหวังผลทางการค้าด้วย ในขณะที่กลุ่มที่ 2 ร้อยละ 52 ไม่เห็นด้วย

ความสำคัญระหว่างการฝึกกับการเมือง

เมื่อพฤษภาคม 2535 การฝึกคอบร้าโกลด์ 92 ที่กำลังดำเนินการอยู่ต้องยุติลงกลางครัน สืบเนื่องมาจากเกิดเหตุการณ์ไม่สงบทางการเมืองของไทย กำลังทหารสหรัฐฯ ในขณะนั้นได้รับคำสั่งให้เลิกฝึก และเดินทางกลับสหรัฐฯ ทันที การฝึกร่วมได้รับการกล่าวอ้างเสมอว่า เป็นการพัฒนาสัมพันธระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น การกระทำของสหรัฐฯ ครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า คำกล่าวดังกล่าวไม่มีความหมาย ผลการสำรวจความคิดเห็น ดังนี้

ตารางที่ 25

ความสำคัญระหว่างการฝึกกับการเมือง	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ให้ความสำคัญมาก	18	12	10	20
ข. ให้ความสำคัญบ้าง	52	34.67	18	36
ค. เป็นเรื่องเหลือวิสัยที่จะให้การฝึกดำเนินต่อไปได้	39	26	2	4
ง. ไม่ควรสนใจว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น การฝึกต้องดำเนินต่อไป	18	12	2	4
จ. อื่น ๆ	23	15.33	18	36
รวม	150	100	50	100

ทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นตรงกัน คือ กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 34.67 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 36 มีความเห็นว่า ให้ความสำคัญต่อการฝึกบ้าง ในขณะที่เดียวกันกองทัพเป็นองค์กรหนึ่งที่จะต้องฟังและปฏิบัติตามคำสั่งรัฐบาล เพราะการฝึกแต่ละครั้งมีการเตรียมการล่วงหน้าเป็นปี ใช้จ่ายงบประมาณจำนวนมาก กับห้วงเวลาที่เหลือไม่กี่วันก็จะจบการฝึก²⁸ ในความคิดของทหารสหรัฐฯ อยากจะให้การฝึกดำเนินต่อไป อย่างไรก็ตามการแสดงออกของสหรัฐฯ ในครั้งนี้ ต้องการให้ชาวโลกได้มองเห็นว่า สหรัฐไม่เห็นด้วยกับการใช้กำลังทหารเข้าปราบปรามประชาชน เหมือนอย่างเหตุการณ์เทียนอันเหมินในประเทศจีน เมื่อปี 2533

ถ้ามองดูว่าเป็นการดูถูกกองทัพไทยหรือไม่ คำตอบคือไม่ใช่ แต่ในเรื่องของมารยาททางทหารแล้ว สหรัฐฯ ควรมีการหารือร่วมกับกองทัพไทยก่อนบอกยกเลิกการฝึก เพราะการฝึกร่วมคอบร้า โกลด์มีค่าใช้จ่ายเพียงแค่นั้น สหรัฐฯ ยังมีความจำเป็นที่จะทำการฝึกในปีต่อ ๆ ไป ทั้งนี้ประโยชน์จากการฝึกได้กับกำลังพลของสหรัฐฯ ทั้งสิ้น ความคุ้นเคยกับสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ สังคมวัฒนธรรม ประเพณีของคนไทยในท้องถิ่นไม่สามารถที่จะหาที่ไหนได้อีกแล้ว ประกอบกับในภูมิภาคนี้ สหรัฐฯ ไม่สามารถดำเนินการฝึกร่วมกับประเทศอื่น ๆ ได้ ยกเว้นประเทศไทย ทั้งนี้เพราะการยอมรับความเป็นมิตร ความมีน้ำใจ และที่สำคัญคือความไม่มีปัญหาของคนไทยนั่นเอง

²⁸ การฝึก Cobra Gold 92 กำหนดขึ้นระหว่าง 24 เมษายน-27 พฤษภาคม 2535

กองทัพสหรัฐฯ ได้รับคำสั่งให้ยุติการฝึกใน 19 พฤษภาคม 2535.

แสนยานุภาพของสหรัฐฯ กับการคุ้มครองประเทศไทย

จากสงครามอ่าวเปอร์เซีย แสดงให้เห็นถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยทางด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพสหรัฐฯที่ไม่มีใครเทียบเทียมได้ หากเกิดกรณีถึงขั้นที่สหรัฐฯจะยกกำลังมาช่วยไทย หรือกระทำการวิธีใดก็ตาม แสนยานุภาพนั้นจะคุ้มครองประเทศพันธมิตรเล็กๆ อย่างประเทศไทยได้ หรือไม่ ผลการสำรวจความคิดเห็นตามตารางดังนี้

ตารางที่ 26

แสนยานุภาพของสหรัฐฯกับการคุ้มครองประเทศไทย	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. มั่นใจมาก	13	8.67	0	0
ข. มั่นใจ	40	26.67	4	8
ค. ไม่มั่นใจเลย	45	30	14	28
ง. เฉย ๆ	37	24.67	22	44
จ. อื่น ๆ	15	10	10	20
รวม	150	100	50	100

กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 30 บอกว่าไม่มั่นใจเลยว่าสหรัฐฯจะนำเอาแสนยานุภาพของตนมาคุ้มครองประเทศพันธมิตรเล็ก ๆ อย่างประเทศไทย ในขณะที่กลุ่มที่ 2 ร้อยละ 44 และกลุ่มที่ 1 ร้อยละ 24.67 มีความรู้สึกเฉย ๆ โดยมีความเห็นว่า สหรัฐฯจะช่วยหรือไม่ช่วยขึ้นอยู่กับว่ามีผลประโยชน์โดยตรงต่อสหรัฐฯ หรือไม่ กรณีสงครามอ่าวเปอร์เซีย สหรัฐฯจำเป็นต้องพึ่งพาน้ำมันดิบจากบริเวณนั้น นอกจากนี้ยังต้องคุ้มครองการลงทุนของคุณเวตในสหรัฐฯอีกมหาศาล ในกรณีประเทศไทยคงเป็นไปได้ยากที่สหรัฐฯ จะทำเช่นนั้น สหรัฐฯย่อมฉลาดพอที่จะพิจารณาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อดูแลคุ้มค่าที่จะถอนทุนในด้านอื่น ๆ ประเทศไทยไม่ควรหวังพึ่งมากเกินไป

เป็นที่น่าสังเกตว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นในกลุ่มที่ 1 ร้อยละ 26.67 มีความมั่นใจ (ใกล้เคียงกับร้อยละ 30 ของกลุ่มที่ 1 เช่นเดียวกับที่ไม่นับใจเลย) สำหรับเหตุผลที่บอกว่ามีความมั่นใจก็เพราะว่าสหรัฐฯ จะยังคงยึดมั่นในพันธกรณีที่ให้ไว้กับประเทศไทย สหรัฐฯ คงยอมไม่ได้หากถูกประณามว่าไม่มีความจริงใจ หรือเพิกเฉยต่อสนธิสัญญาที่ให้ไว้กับประเทศต่าง ๆ

การฝึกคอบร้า โกลด์กับการทดสอบแผน

สหรัฐฯสามารถกระจายกำลังของตนไปยังจุดที่เกิดสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็ว ในแต่ละปี สหรัฐฯมีโอกาสฝึกการเคลื่อนย้ายกำลังขนาดใหญ่ไม่กี่ครั้ง การฝึก รหัส Team Spirit ที่เกาหลี สหรัฐฯใช้หน่วยกำลังของตนที่ตั้งในประเทศเกาหลี กำลังส่วนอื่นมีจำนวนไม่มากนัก ต่างกันกับการฝึก Cobra Gold กำลังทั้งหมดล้วนเคลื่อนย้ายมาจากส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นจากแผ่นดินใหญ่ (Main land) หรือมลรัฐฮาวาย สหรัฐฯถือโอกาสทดสอบแผนการเคลื่อนย้ายรวมทั้งแผนการปฏิบัติอื่น ๆ ผลการแสดงความคิดเห็นดังนี้

ตารางที่ 27

การฝึกคอบร้า โกลด์ กับ การทดสอบแผน	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ต้องการทดสอบมาก	65	43.33	32	64
ข. เป็นผลพลอยได้ธรรมดา	52	34.67	10	20
ค. เป็นเรื่องที่จะต้องปฏิบัติอยู่แล้ว	28	18.67	8	16
ง. เฉย ๆ	3	2	0	0
จ. อื่น ๆ	2	1.33	0	0
รวม	150	100	50	100

ทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นเหมือนกัน กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 43.33 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 64 เห็นว่าสหรัฐฯต้องการทดสอบแผนการเคลื่อนย้ายของตนเป็นอย่างมาก เพื่อสร้างความคุ้นเคยพื้นที่ปฏิบัติการของกำลังพลของตน

ความเป็นมิตรที่ต่อกัน

สหรัฐฯ ทำการฝึกร่วมกับประเทศต่าง ๆ ในเอเชียอาคเนย์หลายประเทศ ส่วนมากกระทำในลักษณะปิดลับ ด้วยจำนวนกำลังพลไม่มากนัก แต่สำหรับประเทศไทย สหรัฐฯ กล้าเปิดเผยจำนวนกำลังพลที่เข้ารับการฝึก รวมทั้งงบประมาณที่ใช้ การที่สหรัฐฯ ได้ให้เกียรติกับประเทศไทย สหรัฐฯ มองไทยในลักษณะได้ผลการสำรวจความคิดเห็น ดังนี้

ตารางที่ 28

ความเป็นมิตรที่ต่อกัน	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เป็นมิตรที่ดีและคนไทยมีปัญหาน้อย	48	32	8	16
ข. ได้ประโยชน์มากกว่าประเทศอื่น	54	36	18	36
ค. ภูมิภาคเหมาะสมสำหรับการฝึก	22	14.67	12	24
ง. กองทัพไทยมีขีดความสามารถสูง	5	3.33	2	4
จ. อื่น ๆ	21	14	10	20
รวม	150	100	50	100

ทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นเหมือนกัน กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 36 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 36 เท่ากัน มีความเห็นว่าการที่สหรัฐฯ เลือกมาฝึกร่วมกับประเทศไทย เนื่องจากได้ประโยชน์มากกว่าประเทศอื่น

สหรัฐฯ สามารถเลือกสนามรบได้ ดังนั้นกำลังทหารจึงได้รับการแบ่งมอบพื้นที่รับผิดชอบทั่วโลกอย่างแน่ชัด แต่หน่วยจะมีพื้นที่รับผิดชอบแน่นอน เมื่อเป็นเช่นนี้การฝึกก็ต้องดำเนินการให้สอดคล้องระหว่างภารกิจที่ได้รับมอบกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของแต่ละพื้นที่ สหรัฐมีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตนหนาว สามารถเลือกพื้นที่ฝึกกำลังพลของตนในประเทศสหรัฐฯ ได้อย่างกว้างขวาง ในขณะที่พื้นที่ในเขตร้อนค่อนข้างจำกัดสำหรับกองทัพสหรัฐฯ ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตร้อน และเป็นมิตรประเทศกับสหรัฐฯ มาช้านาน หลักนิยมและอาวุธยุทธโธปกรณ์ รวมทั้งยุทธวิธีที่ทหารไทยนำมาใช้ในกองทัพ ล้วนแล้วแต่นำมาจากกองทัพสหรัฐฯ ทั้งสิ้น ดังนั้นการฝึกจึงเป็นเรื่องที่มีปัญหาน้อย ในขณะที่ประเทศต่างๆ ในเอเชียอาคเนย์ (ยกเว้นฟิลิปปินส์) ได้ใช้หลักนิยมและยุทธโธปกรณ์ของอังกฤษและฝรั่งเศส ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดข้อยุ่งยากและปัญหาในการฝึกได้

ความมีน้ำใจ ความมีมิตรไมตรี ความเอื้ออารีของชาวไทย รวมทั้งสภาพที่ตั้งของภูมิศาสตร์ของประเทศไทยมีความเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการฝึก โดยปกติชาวอเมริกันนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยอยู่แล้ว การฝึกคอบร้าโกลด์แต่ละปี ภายหลังฝึกเสร็จทหารอเมริกันจำนวนนับหมื่นจะได้รับการอนุญาตให้พักผ่อน ซึ่งทหารส่วนใหญ่มีความพอใจและอยากเดินทางมาฝึกในประเทศไทยมากกว่าเดินทาง ไปฝึกที่อื่น แม้ว่าห้วงระยะเวลาที่กำหนดการฝึกจะอยู่ในฤดูร้อน (เมษายน-พฤษภาคม) แต่กำลังพลหลายนายก็เลือกที่ฝึกในเขตร้อนมากกว่า ไปฝึกในเขตนหนาวเย็น

ปัญหาทางด้านสังคมจิตวิทยา คนไทยนับถือศาสนาพุทธมีชนบทรรมนิยมประเพณี เป็นของตนเอง มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นมิตรกับทุกคนในขณะที่ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียที่นับถือศาสนาอิสลาม มีความรู้สึกต่อสหรัฐฯ ในทางที่ไม่ค่อยดีนัก สืบเนื่องมาจากการที่สหรัฐฯ ทำสงครามในตะวันออกกลางกับกลุ่มประเทศนับถือศาสนาอิสลาม ความรู้สึกเช่นนี้แม้มิใช่ปัญหาใหญ่แต่ก็เป็นเรื่องที่ กองทัพสหรัฐฯ จะมองข้ามไม่ได้ ดังนั้นจึงเป็นที่แน่นอนว่า สหรัฐฯ จะต้องขอใช้พื้นที่ของประเทศไทย ทำการฝึกหน่วยทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ต่อไปอีกนาน

ความจำเป็นในการพึ่งพาประเทศในภูมิภาคเอเชีย

สำหรับฯ จำเป็นต้องพึ่งพาความสัมพันธ์แบบถ้อยทีถ้อยอาศัยกับชาติต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้
อันจะช่วยให้สำหรับฯ สามารถใช้ฐานอำนาจความสะดวกและฝึกฝนทางทหารได้ ผลการสำรวจ
ความคิดเห็น ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 29

ความจำเป็นในการพึ่งพาประเทศในภูมิภาค เอเชีย	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. จำเป็นมาก	33	22	8	16
ข. จำเป็น	77	51.33	34	68
ค. ไม่จำเป็นเลย	24	16	0	0
ง. สำหรับฯ สามารถเคลื่อนย้ายกำลังไปได้ ทุกจุดในโลกด้วยเวลาอันรวดเร็ว	14	9.33	6	12
จ. อื่น ๆ	2	1.33	2	4
รวม	150	100	50	100

ทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นเหมือนกัน กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 51.33 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 68 เห็นว่า สหรัฐฯ จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคนี้ภายหลังจากที่สหรัฐฯ ถอนฐานทัพจากฟิลิปปินส์แล้ว ได้เจรจาขอใช้เกาะสิงคโปร์เป็นที่ตั้งทางการส่งกำลังและซ่อมบำรุงเรือรบ นอกจากนี้สหรัฐฯ มีความจำเป็นต้องรักษาความสัมพันธ์กับอินโดนีเซีย สิงคโปร์และมาเลเซีย เพื่อใช้ช่องแคบมะละกาในการเดินเรือข้ามทวีปจากมหาสมุทรแปซิฟิก ไปยังมหาสมุทรอินเดีย เป็นต้น

ในระหว่างสงครามเวียดนาม (2508 - 2512) สหรัฐฯ ได้สร้างฐานทัพในประเทศไทย ประกอบด้วย อาคารที่พัก สำนักงาน คลังอาวุธยุทโธปกรณ์ และคลังกระสุน รวมทั้งสนามบินที่ได้มาตรฐานมีทางวิ่งยาวเพียงพอที่จะสามารถรองรับเครื่องบินรบทุกขนาดใหญ่ขึ้นลงได้ เช่น สนามบินนครราชสีมา, อุดรธานี, อุบลราชธานี อำเภอดาศึกจังหวัดนครสวรรค์และสนามบินอุตะเภาจังหวัดชลบุรี สนามบินต่อระยะหรือเตรียมไว้ในกรณีฉุกเฉิน เช่นที่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น, นครพนม เป็นต้น นอกจากนี้ยังสร้างท่าเทียบเรือน้ำลึกที่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เรือที่มีระวางบรรทุก 20,000 ตัน สามารถเข้าเทียบท่าได้ สหรัฐฯ ยังได้สร้างเครือข่ายถนน จากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เรียกว่าทางสายยุทธศาสตร์ เส้นทางนี้จะพยายามตัดให้ตรงเป็นตอน ๆ โดยมีความมุ่งหมายให้เครื่องบินขนาดเล็กขึ้นลงยามฉุกเฉินได้ สิ่งของต่าง ๆ เหล่านี้ปัจจุบันยังอยู่ในสภาพที่สามารถใช้การได้ดี สหรัฐฯ จึงจำเป็นต้องพึ่งพาความสัมพันธ์แบบถ้อยทีถ้อยอาศัยกับไทยเป็นพิเศษ เพื่อที่จะใช้สิ่งอำนวยความสะดวกตามที่กล่าวมา เพื่อประโยชน์ในการฝึกกำลังของตน เป็นการประหยัดงบประมาณการฝึกในแต่ละปีลงได้มากที่สุด

สหรัฐฯ กับการตั้งฐานทัพในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

การวางกำลังตามฐานทัพนอกประเทศของสหรัฐฯ (Forward Deployment) ในอดีตต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันได้เปลี่ยนแนวทางเป็นวางกำลังในประเทศ (Forward Presence) เป็นการประหยัดงบประมาณ แต่ปรับปรุงระบบการขนย้ายกำลังให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตัวอย่างจากสงครามอ่าวเปอร์เซีย เมื่อเป็นเช่นนี้สหรัฐฯ ยังมีความสนใจในการตั้งฐานทัพในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์หรือไม่ ผลการสำรวจความคิดเห็น ดังนี้

ตารางที่ 30

สหรัฐฯ กับการตั้งฐานทัพในเอเชียอาคเนย์	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. สนใจมาก	21	14	2	4
ข. สนใจ	75	50	28	56
ค. ไม่สนใจเลย	15	10	4	8
ง. สหรัฐฯ มีความมั่นใจในระบบการขนย้ายกำลังของตน	36	24	12	24
จ. อื่น ๆ	3	2	4	8
รวม	150	100	50	100

ทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นเหมือนกัน กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 50 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 56 มีความเห็นว่า สหรัษฎฯ ยังให้ความสนใจในการตั้งฐานทัพของตนในภูมิภาคนี้ แม้จะไม่ใหญ่โตเหมือนที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม สหรัษฎฯ ได้ให้ความสนใจที่จะใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในต่างประเทศด้วย แม้ว่าระบบการขนย้ายกำลังพลจะมีประสิทธิภาพ แต่ในเรื่องของการส่งกำลังบำรุงจำเป็นที่จะต้องมิดลิ่งอาวุธสำรอง ไปตั้งตามประเทศต่าง ๆ การมีฐานทัพนอกประเทศอาจหมายถึง ความสัมพันธ์ในด้านต่างประเทศที่ดีด้วย ปัญหาในด้านงบประมาณเท่านั้นที่ทำให้สหรัษฎฯ ต้องถอนฐานทัพของตนออกจากประเทศต่าง ๆ หากได้รับการสนับสนุนงบประมาณเชื่อว่า สหรัษฎฯ คงต้องตั้งฐานทัพของตนขึ้น ณ ที่ใดที่หนึ่ง ก่อนข้างแน่นอน

ความเป็นไปได้กับโอกาสที่สหรัฐฯ จะยกกำลังมาช่วยประเทศไทย

โอกาสที่จะเกิดความร่วมมือทางทหารจนถึงขั้นที่สหรัฐฯ ยกกำลังเข้ามาช่วยเหลือประเทศไทย ในสถานการณ์ปัจจุบันมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด ผลการสำรวจตามตารางดังนี้

ตารางที่ 31

โอกาสที่สหรัฐฯ จะยกกำลังมาช่วยไทย	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. มีโอกาสมากที่สุด	2	1.33	0	0
ข. มีโอกาสมาก	27	18	4	8
ค. มีโอกาสน้อย	61	40.67	30	60
ง. มีโอกาสน้อยมาก	55	36.67	10	20
จ. ไม่มีโอกาสเลย	5	3.33	6	12
รวม	150	100	50	100

ทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นเหมือนกัน กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 40.67 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 60 มีความเห็นว่ามีโอกาสน้อยมาก เนื่องจากผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะในประเทศไทยมีน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่น ๆ

การกำหนดภัยคุกคามกับสถานการณ์ปัจจุบัน

การกำหนดภัยคุกคาม (Threat Perception) แต่ละประเทศย่อมมองไม่เหมือนกัน เช่นเดียวกับไฟกำลังลุกไหม้ บ้านที่อยู่ใกล้ย่อมเห็นอันตรายต่างจากบ้านที่อยู่ไกลออกไป ในกรณีการมองภัยคุกคามต่อประเทศไทย ในสถานการณ์ปัจจุบันเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก ภาพการมองของสหรัฐฯ ต่อภัยคุกคามในภูมิภาคนี้ ย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย ผลการสำรวจความคิดเห็นดังนี้

ตารางที่ 32

การกำหนดภัยคุกคามกับสถานการณ์ปัจจุบัน	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ยังคงมองเหมือนเดิม	27	18	10	20
ข. โอกาสที่จะเกิดขึ้น ไม่มีอีกแล้ว	39	26	10	20
ค. ไม่สนใจเลย	9	6	2	4
ง. เป็นเรื่องของประเทศไทยจัดการกันเอง	46	30.67	14	28
จ. อื่น ๆ	29	19.33	14	28
รวม	150	100	50	100

ทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นเหมือนกัน คือ กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 30.67 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 28 เห็นว่า ภัยคุกคามประเทศไทย ประเทศไทยต้องเป็นผู้กำหนดมาตรการป้องกันเอง นอกจากนี้ยังมีเหตุผลเสริมในเรื่องนี้ว่า สหรัฐฯ ให้ความสนใจในเรื่องดังกล่าวน้อยลง ความขัดแย้งระดับต่ำ²⁹ (Low intensity conflict) จึงเป็นเรื่องภายในของแต่ละประเทศในแต่ละภูมิภาค สงครามในอนาคต โอกาสที่ประเทศมหาอำนาจจะยกกำลังขนาดใหญ่เข้าปะทะกันคงเกิดขึ้นได้ยาก ข้อสำคัญภัยคุกคามในแต่ละภูมิภาคขัดแย้งผลประโยชน์ของสหรัฐฯ หรือไม่ ถ้าขัดแย้งสหรัฐฯ ก็ย่อมจะให้ความสนใจ

ในประเด็นที่เกี่ยวกับความต้องการทางทหารและทางความมั่นคงเท่าที่ผ่านมาเน้นทหาร ได้มีเป้าหมายชัดเจนในการสร้างความมั่นคงมากกว่าในอดีต โดยได้มีการกำหนด ถึงภัยคุกคาม (Threat Perception) ไว้อย่างชัดเจน คือได้มีการกำหนดศัตรูไว้ว่าเป็นใคร ดังนั้นในการวางแผนทางยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี และการวางแผนในการเสริมสร้างกำลังอาวุธจึงมุ่ง ไปในแง่ของการที่จะต่อต้านการรุกราน ซึ่งคาดคะเนจากฝ่ายทหารว่าจะเกิดจากประเทศใดในอดีตนั้นภัย

²⁹ ความขัดแย้งระดับต่ำ เป็นความขัดแย้งกันระหว่างประเทศหรือระหว่างกลุ่มทำให้เกิดการเผชิญหน้ากัน แม้วางยังไม่รุนแรงถึงขั้นของการใช้กำลังทหารเข้าทำสงครามตามแบบแต่จะเป็นการกดดันฝ่ายตรงข้ามอย่างต่อเนื่อง ในทางการเมือง เศรษฐกิจสังคมจิตวิทยาไปจนถึงการทหาร ด้วยการก่อการร้าย และการก่อความไม่สงบ ซึ่งมักจะมีลักษณะจำกัดในเรื่องของขนาดและการใช้อาวุธ ยุทธวิธี และระดับของความรุนแรง

ความขัดแย้งระดับปานกลาง คือความขัดแย้งที่นำไปสู่สงครามระหว่างสองประเทศหรือมากกว่าด้วยการใช้การปฏิบัติการทางการทหารโดยไม่มีการใช้อาวุธนิวเคลียร์ ชีวะ เคมี ภายใต้อุดมภ์หมาย และนโยบายการเมืองที่จำกัดในการทำลายพลังอำนาจคุ้มครองมากกว่าการขยายอาณาเขต

ความขัดแย้งระดับสูง คือความขัดแย้งที่นำไปสู่สงครามระหว่างสองประเทศหรือมากกว่าด้วยการใช้พลังอำนาจสูงสุดทางการทหารรวมถึงการใช้อาวุธนิวเคลียร์ ชีวะ เคมี อย่างกว้างขวาง

จากภายนอก มีกบฏกันกว้าง ๆ ว่ามาจากภัยคอมมิวนิสต์ และก็มีความรู้สึกว่าเงินเป็นศัตรูสำคัญ แต่เนื่องจากเงินใหญ่เกินไปกว่าที่ไทยจะไปทำอะไรได้ และไม่สามารถจะวางแผนกำลังอาวุธ กำลังทหาร ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีที่จะไปดำเนินการรุกรานจากจีนได้ เพราะฉะนั้นเท่าที่ผ่านมา ไทยจึงไม่ได้วางแผนดังกล่าวไว้ (เพราะวางแผนไม่ได้) การวางแผนจึงไม่มีทิศทางและขึ้นอยู่กับความช่วยเหลือทางทหารของสหรัฐฯว่าจะให้มากน้อยแค่ไหน การพัฒนาอาวุธและยุทธศาสตร์ของไทยจึงค่อนข้างจะไม่เป็นระบบ แต่หลังจากการเปลี่ยนแปลงในอินโดจีนทั้งสามประเทศ และหลังจากที่เวียดนามยึดครองกัมพูชาได้มีการกำหนดเป้าหมายไว้ชัดเจนว่า เวียดนามเป็นฝ่ายตรงข้ามในทรรณะของทหาร ดังนั้นในการเสริมสร้างกำลังทหารของประเทศ จึงต้องคิดว่าจะสร้างสมดุลงานการทหารกับเวียดนามอย่างไร สิ่งเหล่านี้ถูกระบุไว้อย่างแน่ชัด ศัตรูในอดีตของเราคือพม่าในเวลาต่อมาคือเวียดนาม ในอดีตภัยมาจากด้านทิศตะวันตกของประเทศ ต่อมาได้เปลี่ยนมาทางด้านทิศตะวันออก เพราะฉะนั้นในการเตรียมรับสถานการณ์ จะต้องเตรียมรับภัยจากด้านหลังนี้

ปัจจุบันสถานการณ์ของโลกได้เปลี่ยนไปมาก ภัยคุกคามที่กำหนดจากตะวันออกอาจจะไม่มีโอกาสเกิดขึ้นอีกแล้ว อย่างไรก็ตามการวางยุทธศาสตร์ป้องกันตนเองของไทยก็คงเป็นเรื่องของกองทัพไทย สำหรับสหรัฐฯนั้นก็ยังคงมองความขัดแย้งในภูมิภาคนี้ เป็นความขัดแย้งระดับต่ำ (Low Intensity Conflict)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

การนำหลักนิยมของสหรัฐฯ มาใช้ในกองทัพไทย

ต่างภูมิประเทศก็ต่างวิธีการรบ กองทัพไทยประสบความสำเร็จในการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในประเทศ การป้องกันอธิปไตยของไทยตามแนวชายแดน น้อยครั้งที่เพลิงยพล้ำแก่ศัตรู ทั้งนี้เพราะประเทศไทยมีพลังอำนาจของชาติที่เหนือกว่าประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาค มีความรัก ความสามัคคี เกื้อหนุนจนเจือ เมื่อมีภัยเกิดขึ้นก็ช่วยเหลือกันในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นทหาร ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ทำให้ประเทศไทย ดำรงความเป็นเอกราชมาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม นั้นเป็นการปฏิบัติกรรกับประเทศที่มีศักยภาพสงคราม (War Potential) ต่ำกว่าไทย แต่ถ้าเมื่อใดไทยต้องประชิดกับประเทศที่มีความสามารถในการทำสงครามที่สูงกว่าโอกาสที่จะเพลิงยพล้ำก็มีมากขึ้น ดังนั้นการที่กองทัพไทยได้นำหลักนิยม (Doctrine) ของกองทัพสหรัฐฯ ซึ่งมีมาตรฐานสูงพอมมาเป็นแบบอย่าง ในการพัฒนาปรับปรุงกองทัพไทย น่าจะมีผลดีหรือผลเสียอย่างไร ผลการสำรวจแสดงความคิดเห็นดังนี้

ตารางที่ 33

การนำหลักนิยมของสหรัฐฯ มาใช้ใน กองทัพไทย	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เห็นด้วยอย่างมาก	5	3.33	0	0
ข. เห็นด้วย	26	17.33	12	24
ค. ไม่เห็นด้วย	75	50	6	12
ง. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	23	15.33	2	4
จ. อื่น ๆ	21	14	30	60
รวม	150	100	50	100

กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 50 ไม่เห็นด้วยเพราะไทยควรมีหลักนิยมเป็นของตนเอง เน้นการฝึกให้จริงจัง ในขณะที่กลุ่มที่ 2 ร้อยละ 60 มีความเห็นว่าหลักนิยมในการรบทั้งโลกแตกต่างกันไม่มากนัก ชัยชนะจากการสู้รบอยู่ที่การวางแผนการรบให้สอดคล้องกับระบบการส่งกำลังบำรุง ซึ่งการวางแผนการรบเป็นสิ่งที่ลอกเลียนกันไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้รับยุทธโศปกรณ์จากสหรัฐฯ เป็นจำนวนมาก ยุทธโศปกรณ์ต่าง ๆ จะสอดคล้องกับหลักการทางยุทธวิธี ดังนั้น ทหารไทยจึงคุ้นเคยกับแนวทางอเมริกัน (American Pattern) มากกว่าแนวทางด้านยุโรป (European pattern) ทหารสหรัฐฯ มีการพัฒนาระบบการรบอยู่ตลอดเวลา มีการวิเคราะห์บทเรียนจากการรบ (Lesson Learning) มีการพิสูจน์และทดสอบมาแล้ว ที่สำคัญคือ นำข้อดีที่ประสบผลสำเร็จมาแล้วนำมาเขียนเป็นตำราการรบ นำข้อเสียมาแก้ไข ไทยจึงจำเป็นต้องนำหลักนิยมของสหรัฐฯ มาปรับปรุง เปลี่ยนแปลง หรือเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับคุณลักษณะ อุบนิสัย และยุทธโศปกรณ์ที่มีอยู่ เพื่อให้เป็นสากลในการปฏิบัติการร่วมกันกับมิตรประเทศในโอกาสข้างหน้าต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

การปรับบทบาทของสหรัฐฯ กับผลที่มีต่อไทย

สหรัฐฯ จะต้องปรับบทบาทให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในเอเชียอาคเนย์ และในการเมืองของโลกที่กำลังเข้าสู่ยุคหลังสงครามเย็น (Post Coldwar) อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในยุโรปตะวันออก และโดยเฉพาะการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ไทยจำเป็นต้องปรับตัวตามสหรัฐฯ เพื่อความอยู่รอด ผลการสำรวจความคิดเห็น ปรากฏตามตารางดังนี้

ตารางที่ 34

สหรัฐฯ ปรับบทบาทไทยจำเป็นต้องปรับตาม	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เห็นด้วยอย่างมาก	12	8	0	0
ข. เห็นด้วย	69	46	12	24
ค. ไม่เห็นด้วย	52	34.67	6	12
ง. ไม่เห็นด้วยอย่างมาก	12	8	2	4
จ. อื่น ๆ	5	3.33	30	60
รวม	150	100	50	100

ผลการสำรวจความคิดเห็น กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 46 เห็นด้วย กับการจะต้องปรับตัวตามสหรัฐฯ ในขณะที่กลุ่มที่ 2 ร้อยละ 24 เห็นด้วยเช่นกัน แต่ร้อยละ 60 ของกลุ่มที่ 2 มีแนวความคิดว่า ไม่จำเป็นต้องปรับตัวตามสหรัฐฯ ในทุก ๆ เรื่อง เราต้องเป็นตัวของตัวเอง ควรปรับบทบาทให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ตามแนวทางของตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องยึดถือแนวทางของสหรัฐฯ ไทยจะต้องให้ความสนใจ กลุ่มประเทศอาเซียนและอินโดจีนให้มากยิ่งขึ้น ผู้มิตรกับทุกประเทศพยายามเปลี่ยนศัตรูมาเป็นมิตร หันมาเรียนรู้ความสำเร็จทางการเมือง และเศรษฐกิจของประเทศที่เจริญแล้ว เพื่อนำมาปรับปรุงเป็นแนวทางปฏิบัติของตนเอง

อย่างไรก็ตาม สหรัฐฯ ได้คำนึงถึงความเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะความมั่นคงทางการเมืองและเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ทางการเมืองได้ลดสถานะความตึงเครียดค่อย ๆ ก้าวไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย ทางด้านเศรษฐกิจสหรัฐฯตระหนักดีว่า การขยายตัวทางเศรษฐกิจของเอเชียสูงที่สุดในโลก ผลิตภัณฑ์รวมของเอเชียแปซิฟิกมากกว่ายุโรป และยังคงขยายตัวต่อไปมากกว่าทุกภูมิภาคของโลก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสหรัฐฯ อย่างมาก สินค้าเข้าสหรัฐฯ ร้อยละ 35 มาจากภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ในขณะที่เดียวกันสินค้าออกของสหรัฐฯ ร้อยละ 30 ตลาดอยู่ในภูมิภาคนี้ ปัจจุบันในภูมิภาคนี้ตระหนักถึงความช่วยเหลือของสหรัฐฯ ไม่เพียงแต่ตลาดและการลงทุน ความมีเสถียรภาพทางทหารก็เป็นสิ่งจำเป็น

สหรัฐฯ มีแนวโน้มจะลดบทบาททางด้านความมั่นคงในเอเชียลง เนื่องจากไม่มีความจำเป็นที่จะต้อง "ปิดล้อม" คอมมิวนิสต์อีกต่อไป อีกทั้งปัญหาเศรษฐกิจคงทำให้สหรัฐฯต้องลดงบประมาณด้านการทหารลง บทบาทของสหรัฐฯ กำลังจะเปลี่ยนแปลง สหรัฐฯ คงต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองจากการเป็นผู้นำทางการเมืองและเศรษฐกิจ ในเอเชียมาเป็นผู้ร่วมงานที่เท่าเทียมกัน (Equal Partner) กับประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย จากการขึ้นมาเป็นการร่วมมือกับนานาประเทศในเอเชีย เพื่อสร้าง "ระเบียบระหว่างประเทศใหม่ในเอเชีย" ที่มั่นคงและมั่นคง อันจะนำไปสู่เสถียรภาพ สันติภาพ และสันติสุขที่สถาพร ประเทศไทยต้องติดตามสถานการณ์และปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ซึ่งไม่อาจทำนายได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในภายภาคหน้า

การปรับบทบาทของสหรัฐฯ ย่อมส่งผลกระทบต่อนโยบายต่างประเทศของประเทศเล็ก ๆ อย่างเช่นประเทศไทยซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีเกี่ยวพันหรือการเมืองเกี่ยวพัน (Linkage Theory or Linkage Politics) ของ James N. Rosenau

การฝึกคอบร้าโกลด์กับเหตุการณ์เวียดนามบุกชายแดนไทย

เหตุการณ์ที่กองทัพเวียดนามในกัมพูชาได้บุกเข้ายึด บ้านโนนหมากมุ่น อ.ตาพระยา จ.ปราจีนบุรี เมื่อ 23 มิถุนายน 2523 รัฐบาลไทย และสหรัฐฯ ตระหนักต่อภัยคุกคามดังกล่าว ซึ่งมีแนวโน้มว่า ระบบคอมมิวนิสต์คงขยายตัวทั่วทั้งเอเชียอาคเนย์ สหรัฐฯ จึงให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่ไทยอย่างเร่งด่วนและเพิ่มมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่ความรู้สึกที่ถูกขับไล่ให้ถอนฐานทัพออกจากประเทศไทย เมื่อปี 2519 ยังไม่จางหาย ดังนั้น เพื่อแสดงความสัมพันธ์ทางการทหาร สหรัฐฯ จึงกำหนดให้มีการฝึกร่วมทางทหาร โดยใช้รหัส Cobra Gold ครั้งแรกในปี 2525 เหตุการณ์ดังกล่าวกับการฝึกเกี่ยวข้องกันหรือไม่ ผลการสำรวจความคิดเห็น ตามตารางดังนี้

ตารางที่ 35

การฝึกคอบร้าโกลด์กับเหตุการณ์เวียดนามบุกไทย	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. เกี่ยวข้องอย่างมาก	16	10.67	0	0
ข. เกี่ยวข้อง	56	37.33	24	48
ค. ไม่เกี่ยวข้องเลย	9	6	8	16
ง. อาจจะเกี่ยวข้องบ้าง ขณะเดียวกันจะหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการฝึกกำลังขนาดใหญ่ไม่มีอีกแล้ว	65	43.33	16	32
จ. อื่น ๆ	4	2.67	2	4
รวม	150	100	50	100

ผลการสำรวจความคิดเห็น ร้อยละ 48 ของกลุ่มที่ 2 เห็นว่าการฝึกคอบร้าโกลด์กับ เหตุการณ์เวียตนามบุกไทยมีส่วนเกี่ยวข้องกันขณะที่ร้อยละ 32 ของกลุ่มที่ 2 และ 43.33 ของ กลุ่มที่ 1 เห็นว่าอาจจะเกี่ยวข้องบ้าง ขณะเดียวกัน สหรัฐฯหาพื้นที่สำหรับฝึกทหารของตนนอก ประเทศได้ยากขึ้น ทั้งนี้เพราะประเทศอื่น ๆ ไม่ได้ให้ความสำคัญของการฝึกและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

จากความคิดเห็นว่าอาจจะเกี่ยวข้องบ้าง ได้มีเหตุผลเสริมว่าสหรัฐฯ ต้องการแสดงความ เป็นมิตรกับไทย ขณะเดียวกันต้องการแสดงพลังของตนว่ายังคงมีอิทธิพลอยู่ในภูมิภาคนี้ อย่างไร ก็ตามเป็นจังหวะที่ดีเพราะในขณะนั้น ประธานาธิบดี โรนัลด์ เรแกน เพิ่งเข้ารับตำแหน่งในปี 2524 และมีนโยบายในการต่อต้านการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างเด่นชัด แนวโน้มของการ ขยายตัวดังกล่าวมีค่อนข้างสูง ประเทศไทยซึ่งเป็นพันธมิตรเก่า และเป็นประเทศหน้าด่าน สหรัฐฯ จึงให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ด้วยการให้การช่วยเหลือทางด้านเงินสินเชื่อ (FMS) สูงขึ้นนับตั้งแต่ปี 2524 เป็นต้นมา (รายละเอียดตามตารางที่ 23) และเพื่อเป็นการป้องปรามการรุกรานของกลุ่ม ประเทศอินโดจีน สหรัฐฯจึงพยายามให้มีการเคลื่อนไหวทางทหารเพื่อแสดงแสนยานุภาพจึงกำหนด ให้มีการฝึกร่วมกับกองทัพไทยครั้งแรกในปี 2525 ใช้ชื่อการฝึกว่า Cobra Gold การฝึกครั้งนั้น อยู่ในวงจำกัดเฉพาะกำลังทางเรือเท่านั้น ต่อมาจึงขยายใหญ่ขึ้น รวมกำลังทางบกและทางอากาศ เข้าร่วมด้วย การฝึกดำเนินมาติดต่อกันมาจนถึงปี 2536 นับเป็นปีที่ 12 และคงจะต้องดำเนินการ ฝึกต่อไปทุก ๆ ปี

กองทัพไทยได้ให้ความสำคัญต่อการฝึกเป็นอย่างมาก แม้ว่าสถานการณ์ของโลกได้เปลี่ยน ไปและภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์ได้หมดลงไปแล้ว แต่การฝึกก็ยังคงดำเนินต่อไปความมุ่งหมาย ของการฝึกจากการป้องปรามก็ถูกเปลี่ยนไปเป็นการสร้างความสัมพันธ์ แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบ- การณ์ตลอดจนเทคนิคการ ใช้อุทโธปกรณ์ที่ทันสมัย ทั้ง 2 ฝ่ายได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน สำหรับในเรื่อง ที่เลือกพื้นที่ประเทศไทยเพื่อทำการฝึกทหารของสหรัฐฯนั้น นอกเหนือจากความมีอิทธาศัยมิตรจาก คนไทยแล้ว สิ่งหนึ่งที่สหรัฐฯ คำนึงก็คือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่สหรัฐฯได้สร้างไว้เมื่อสมัยสงครามเวียตนาม ได้แก่ สนามบิน ท่าเทียบเรือน้ำลึกและคลังอาวุธสำรอง ฯลฯ ถ้าสหรัฐฯเลือกพื้นที่ ประเทศอื่น สหรัฐฯต้องสูญเสียเงินสำหรับการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวอีกมหาศาล

ไทยหรือสหรัฐฯ ได้ประโยชน์จากการฝึกคอบร้าโกลด์

การฝึกคอบร้าโกลด์ ทั้ง 2 ฝ่าย ได้ใช้งบประมาณในการฝึกแต่ละปีค่อนข้างสูง ประโยชน์จากการฝึกย่อมเกิดขึ้นแก่ทั้ง 2 ฝ่าย ผลจากการสำรวจความคิดเห็น ดังนี้

ตารางที่ 36

ไทยหรือสหรัฐฯ ได้ประโยชน์จากการฝึกคอบร้าโกลด์	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. สหรัฐฯ ได้รับประโยชน์ฝ่ายเดียว	6	4	2	4
ข. ไทยได้รับประโยชน์ฝ่ายเดียว	3	2	0	0
ค. ทั้ง 2 ฝ่ายได้รับประโยชน์เท่ากัน	134	89.33	46	92
ง. ทั้ง 2 ฝ่ายไม่ได้รับประโยชน์เลย	0	0	0	0
จ. อื่น ๆ	7	4.67	2	4
รวม	150	100	50	100

ผลการสำรวจทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นเหมือนกัน คือกลุ่มที่ 1 ร้อยละ 89.33 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 92 มีความเห็นว่าทั้ง 2 ฝ่ายได้รับประโยชน์จากการฝึกเท่าเทียมกัน นอกจากนั้นยังได้แสดงความคิดเห็นแยกประเด็น ได้ดังนี้

ก. กรณีสหรัฐฯ ได้ประโยชน์

- ได้ทดสอบแผนการเคลื่อนย้ายของตนรวมทั้งแผนอื่น ๆ เช่น แผนยกพลขึ้นบก สร้างความคุ้นเคยกับสภาพภูมิประเทศในท้องถิ่น และสภาพภูมิอากาศที่แตกต่างไปจากประเทศของตน
- ได้เรียนรู้ข้อมูลพื้นที่ปฏิบัติการ และขีดความสามารถรวมทั้งจุดอ่อนจุดแข็งของกองทัพไทย

- ได้ทดสอบความพร้อมรบของตนทั้งทางด้านกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ ทดสอบและแก้ไข
หลักนิยมในการปฏิบัติการรบ

- ทราบปัญหาข้อขัดข้องในเรื่องการเตรียมการ การปฏิบัติงานร่วมกับชาติอื่น รวมทั้ง
ปัญหาทางการส่งกำลังบำรุง

- ได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร พื้นที่ปฏิบัติการและที่ตั้งสำคัญทางทหารของไทย

- ได้แสดงแสนยานุภาพ และสร้างอิทธิพลทางทหารให้กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชีย
อาคเนย์ให้เห็นว่า สหรัฐฯ ยังคงให้ความสำคัญทางทหารแก่ประเทศไทยอยู่เหมือนเดิม

- ปรับข้อมูลภูมิประเทศของประเทศไทยที่ตนมีอยู่ให้ทันสมัย

ท. กรมไทยได้ประโยชน์

- ได้รับทราบวิทยาการทางทหารสมัยใหม่ โดยเฉพาะในเรื่องของหลักนิยม

- ได้ทดลอง ทดสอบ ยุทธโศปกรณ์ที่ทันสมัย มีเทคโนโลยีสูง

- เป็นการป้องปรามฝ่ายตรงข้าม เพราะการที่สหรัฐฯ นำกำลังเข้ามาฝึกในประเทศไทย
สหรัฐฯ ย่อมจะยอมรับประสิทธิภาพและขีดความสามารถของกองทัพไทย

- เกิดความคุ้นเคยกับแนวทางปฏิบัติการรบ คู่แข่งกับกำลังพลสหรัฐฯ มากยิ่งขึ้น

- ได้ฝึกกำลังพลและอาวุธยุทธโศปกรณ์ ที่ได้รับการสนับสนุนและจัดซื้อจากสหรัฐฯ รวมทั้ง
อุปกรณ์ที่ทันสมัยอื่น ๆ เช่น ระบบการปฏิบัติการ C³I³⁰

- ได้รับประสบการณ์จากการฝึก เพื่อนำมาพัฒนาระบบการฝึกของกองทัพไทยให้ทันสมัย
ยิ่งขึ้น

- สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

³⁰ C³I - ระบบควบคุม บังคับบัญชา การติดต่อสื่อสารและการข่าวกรอง (Command Control Communication and Intelligence) ซึ่งเป็นหัวใจในการปฏิบัติการของทหาร
ระบบนี้ประกอบด้วยเครื่องมือติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย เครื่องคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้บังคับบัญชา
และฝ่ายอำนวยการทุกระดับสามารถติดตามสถานการณ์ของฝ่ายข้าศึก และประมาณการได้อย่างต่อ
เนื่องว่าข้าศึกคือใคร มีกำลังเท่าใดมีการประกอบกำลัง การวางกำลังอย่างไร มีอาวุธยุทธโ-
ปกรณ์อะไรบ้าง มีแนวโน้มจะปฏิบัติการอย่างไร ที่มีผลกระทบต่อฝ่ายเรา ที่ไหน เมื่อใด และ
อย่างไร และพร้อมกันนั้นก็สามารถประเมินผลความพร้อมรบของกำลังฝ่ายตนเอง เลือกลงทางปฏิบัติ
ที่จะเอาชนะข้าศึก เพื่อให้เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด และทำลายกำลังของข้าศึกได้ตามภารกิจ

ค. สิ่งที่ไทยเสียประโยชน์

- ประเทศกลุ่มสังคมนิยมอาจมองประเทศไทยในทางไม่ดี และประเทศเพื่อนบ้านเกิดความระแวงไทย

ความระแวงไทย

- ที่ตั้งทางทหารหลายแห่งที่เป็นความลับทางทหารถูกเปิดเผย
- สหรัฐฯ ทราบจุดอ่อน และความล่อแหลมของไทย
- เสียงบประมาณในการฝึก
- ทหารส่วนใหญ่จะมองภาพการรบ และเคยชินกับความสะตอกสบายตามหลักนิยมของสหรัฐฯ แล้วเกิดการตกใจและไม่มั่นใจในระบบอาวุธและวิธีการรบของกองทัพไทย
- คอยแต่จะรับความช่วยเหลือจากสหรัฐฯ ทำให้ไม่ตื่นหนที่จะช่วยเหลือตัวเอง
- ถูกตรวจสอบและบันทึกข้อมูลรายละเอียดของประเทศในทุก ๆ ด้านทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและการทหาร

ง. สิ่งที่ได้ประโยชน์ร่วมกัน

- ไทยได้ประโยชน์จากการที่เป็นการฝึกร่วม/ผสม สหรัฐฯ ได้ฝึกและทดสอบแผนการเคลื่อนย้ายของตน รวมทั้งได้รับความคุ้นเคยกับการปฏิบัติงานร่วมกับคนไทย
 - วางแผนยุทธศาสตร์ป้องกันร่วมกัน
 - ประสพการณ์ ความร่วมมือ ในการแลกเปลี่ยนความรู้ ความชำนาญและร่วมกันแก้ไข
- ปัญหาต่าง ๆ
- ได้ประสานกันในระดับกองทัพตั้งแต่ยามปกติ เพื่อแสดงความร่วมมือต่อกันในอนาคต
 - สร้างความสัมพันธ์และคุ้นเคยระหว่างกัน โดยเฉพาะระดับผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการ

นวยการ

- ไทยได้รับเทคนิคใหม่ ๆ ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางในการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ต่อไป
- ส่วนสหรัฐฯ ได้รับความรู้ในเรื่องพื้นที่ปฏิบัติการมากขึ้น ได้มีโอกาสฝึกความชำนาญในกับกำลังพลของตน

สหรัฐฯ ขอเพิ่มจำนวนกำลังพล

การฝึกคอบร้า โกลด์นั้นวันจะขยายใหญ่ขึ้นเรื่อยๆอาจจะสืบเนื่องมาจากว่า การฝึกระดับนี้แทบจะไม่มีอีกแล้ว กำลังพลของกองทัพสหรัฐฯ จึงมีความต้องการที่จะเข้าร่วมการฝึกมากยิ่งขึ้น ในการฝึกครั้งที่ 12 ปี 2536 สหรัฐฯ จัดกำลังเข้ารับการฝึกประมาณ 8,350 คน ในขณะที่ไทย จัดกำลังประมาณ 9,370 คน สำหรับการฝึกในปีหน้า (2537) สหรัฐฯ จะขอเพิ่มจำนวนกำลังพลเข้ารับการฝึกมากขึ้นกว่าเดิม ผลของการสำรวจความคิดเห็นตามตารางดังนี้

ตารางที่ 37

สหรัฐฯ ขอเพิ่มกำลังพลเข้ารับการฝึก	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. จำนวนเดิมเหมาะสมแล้ว	30	20	8	16
ข. เห็นควรเพิ่มขึ้น	81	54	4	8
ค. เห็นควรลดจำนวนลง	7	4.67	8	16
ง. ควรฝึกปีเว้นปี	22	14.67	22	44
จ. อื่น ๆ	10	6.67	8	16
รวม	150	100	50	100

ผลการสำรวจความคิดเห็น กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 54 เห็นว่าควรเพิ่มจำนวนผู้เข้ารับการฝึกเพิ่มขึ้นเพราะผลพลอยได้คือทางด้านเศรษฐกิจในห้วงระยะเวลาที่กำลังพลทหารของสหรัฐฯ อยู่ในประเทศไทย มีการใช้จ่ายเงินค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามต้องจำกัดอยู่ในพื้นที่ปฏิบัติการภายในขอบเขตที่กองทัพไทยกำหนด การขอเปิดพื้นที่ใหม่เพื่อทำการฝึก โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณแนวชายแดนไม่ควรกระทำเพราะจะกระทบกระเทือนสัมพันธ์ไมตรีกับมิตรประเทศของไทย

ส่วนกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 44 มีความเห็นว่าควรจะฝึกปีเว้นปี ทั้งนี้เพื่อจะได้มีเวลาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นอกจากนั้นยังเป็นการประหยัดงบประมาณอีกด้วย ที่สำคัญการฝึกทุกปีทำให้กระทบกระเทือนแผนงานปกติของหน่วย

สิ่งที่ได้กล่าวมาตั้งแต่ตอนต้นแล้วว่า การฝึกกำลังทหารขนาดใหญ่ในปัจจุบัน สหรัฐฯ กระทำได้เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น ประกอบกับสถานการณ์ในภูมิภาคนี้ หรือภูมิภาคอื่น โอกาสที่สหรัฐฯ จะยกกำลังไปปฏิบัติการคงเกิดขึ้นได้ยาก ดังนั้นสหรัฐฯ จึงจำเป็นต้องหันมาให้ความสนใจในการฝึกเพื่อไม่ให้กำลังพลทหารของตนมีความรู้สึกว่างงาน การฝึกคอบร้าโกลด์ จึงขอเพิ่มระดับการฝึกและจำนวนผู้เข้ารับการฝึกมากขึ้น ผลที่ตามมาคือการใช้งบประมาณที่สูงขึ้น สำหรับกองทัพสหรัฐฯ อาจจะไม่ใช่อุปสรรคใหญ่ แต่สำหรับกองทัพไทยถือว่าการใช้จ่ายงบประมาณเพิ่มขึ้นเป็นเรื่องใหญ่แม้ว่าส่วนหนึ่งสหรัฐฯ จะให้การสนับสนุนก็ตาม

ปกติกองทัพไทยได้กำหนดวงรอบการฝึกในแต่ละปีไว้แน่นอน การฝึกคอบร้าโกลด์เป็นการฝึกพิเศษ ซึ่งนำเข้ามามาตรการฝึกประจำปี ผลกระทบย่อมเกิดขึ้น ดังนั้นการขอเพิ่มจำนวนกำลังพลเข้ารับการฝึกของกองทัพสหรัฐฯ กองทัพไทยคงไม่เห็นด้วย

กองทัพไทยกับการพัฒนาขีดความสามารถ

กองทัพไทยได้รับประโยชน์จากการฝึกคอบร้าโกลด์ที่ผ่านมามีทั้ง 12 ครั้งและนำมาพัฒนาขีดความสามารถของเหล่าทัพ มากน้อยแค่ไหน ผลการสำรวจความคิดเห็น ปรากฏตามตารางดังนี้

ตารางที่ 38

กองทัพไทยกับการพัฒนาขีดความสามารถ	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ได้รับประโยชน์มาก	53	35.33	10	20
ข. ได้รับประโยชน์บ้าง	76	50.67	40	80
ค. ไม่ได้รับประโยชน์เลย	5	3.33	0	0
ง. ได้บ้างไม่ได้บ้าง	12	8	0	0
จ. อื่น ๆ	4	2.67	0	0
รวม	150	100	50	100

ทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นคล้ายกัน กลุ่มที่ 1 ร้อยละ 50.67 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 80 มีความเห็นว่าไทยได้รับประโยชน์บ้างจากการฝึกคอบร้าโกลด์ทั้ง 12 ครั้ง ที่ผ่านมา เพราะได้สัมผัสกับเทคโนโลยีความทันสมัยของระบบอาวุธยุทธภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งถ้ากำลังพลของกองทัพไทยให้ความสนใจอย่างจริงจัง จะต้องเกิดประโยชน์เป็นอย่างมาก เราไม่จำเป็นต้องยึดรูปแบบของสหรัฐฯ มากนัก แต่นำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์ ขีดความสามารถและอุปนิสัยของกำลังพลของกองทัพไทยให้มากที่สุด

อย่างไรก็ตามการฝึกคอบร้าโกลด์ ถ้ากำลังพลที่เข้ารับการฝึก ทำการฝึกอย่างจริงจังย่อมได้ประโยชน์มากที่สุด เพราะ โอกาสที่จะได้ร่วมสัมผัสกับหน่วยทหารที่มีความพร้อมที่สุดของโลกอย่างกองทัพสหรัฐฯ นั้นมีไม่บ่อยนัก นอกจากนั้นการฝึกคอบร้า โกลด์ยังเอื้อประโยชน์ในการส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างเหล่าทัพของกองทัพไทยมีความรู้สึกที่ดีขึ้นทำให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี เพราะ โอกาสที่เหล่าทัพต่างๆ จะมาฝึกร่วมกันนั้นมีน้อยมาก

การฝึกร่วม (กฝร.) กองบัญชาการทหารสูงสุดได้ริเริ่มมาตั้งแต่ปี 2529 ส่วนใหญ่เป็นการฝึกแก้ปัญหาที่บังคับการ ผู้เข้ารับการฝึกมีเฉพาะผู้บังคับบัญชาและฝ่ายอำนวยการของแต่ละเหล่าทัพ โดยไม่ได้ใช้กำลังปฏิบัติการเข้าร่วมด้วย ทั้งนี้เพราะความจำกัดในเรื่องงบประมาณ การฝึกร่วมกันของทั้ง ๓ เหล่าทัพ (บก, เรือ, อากาศ) ที่กระทำเป็นรูปธรรมมากที่สุดคือ การฝึกคอบร้า โกลด์ เพราะฉะนั้นจึงถือว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดีมาก ในการปฏิบัติงานร่วมกันซึ่งทำให้ทราบถึงปัญหาข้อจำกัดและขีดความสามารถของแต่ละเหล่าทัพ เป็นการพัฒนาขีดความสามารถของกองทัพไทยยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

กองทัพไทยกับการเรียนรู้จากการฝึก

ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกน่าจะได้รับประโยชน์ร่วมกันทั้ง 2 ฝ่าย สหรัฐฯ ได้ฝึกกำลังพลของตน ส่วนไทยน่าจะจะได้เรียนรู้ยุทธโศปกรณ์ หลักนิยมและเทคนิควิธีการปฏิบัติของกองทัพสหรัฐฯ มากน้อยแค่ไหนอย่างไร ผลการสำรวจความคิดเห็น ดังนี้

ตารางที่ 39

กองทัพไทยกับการเรียนรู้จากการฝึก	กลุ่มที่ 1		กลุ่มที่ 2	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ก. ได้มากที่สุด	8	5.33	2	4
ข. ได้มาก	84	56	26	52
ค. ได้น่าง	54	36	20	40
ง. ไม่ได้อะไรเลย	0	0	0	0
จ. อื่น ๆ	4	2.67	2	4
รวม	150	100	50	100

ผลการสำรวจความคิดเห็น ทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นตรงกัน คือกลุ่มที่ 1 ร้อยละ 56 และกลุ่มที่ 2 ร้อยละ 52 มีความเห็นว่า กองทัพไทยได้เรียนรู้ยุทธโศปกรณ์ หลักนิยม และเทคนิควิธีการปฏิบัติจากกองทัพสหรัฐฯ มากเท่าที่สหรัฐฯ จะเปิดเผยให้เราทราบได้ (ในเรื่องที่เป็นความลับสหรัฐฯ คงไม่เปิดเผย เพราะกลัวไทยจะล่วงรู้) อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ได้เรียนรู้มา หากนำมาปฏิบัติให้เข้ากับขีดความสามารถของกองทัพไทย ก็จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างมหาศาล แต่ข้อเท็จจริงเราได้นำเอาประสบการณ์ที่ได้รับมาพัฒนาปรับปรุงหรือไม่ หรือว่าฝึกจบแล้วก็จบกัน ปีหน้าเปลี่ยนหน่วยอื่นมาฝึกก็มาเรียนรู้เอาเองพอเริ่มจะเข้าใจการฝึกก็จบสิ้นลงแล้ว ปีต่อไปก็หมุนเวียนหน่วยใหม่เข้ามาฝึกเป็นเช่นนี้ตลอดมา

กองทัพสหรัฐฯ จะนำผลการฝึกแต่ละปีไปแก้ไขปรับปรุงและกำหนดเป็นระเบียบปฏิบัติประจำ (SOP - Standard Operating Procedure) อันจะทำให้ลดเวลาในการเตรียมการ วิธีปฏิบัติอื่น ๆ เหมือนกันหมดทั้งหน่วย ทำให้เกิดการประหยัดงบประมาณและเวลา

สำหรับเนื้อหาสาระสำคัญอยู่ที่การจัดระบบความคิดในการวางแผนมีระเบียบเป็นขั้นตอน มีลำดับการปฏิบัติที่แน่ชัดในขอบเขตปัจจัยเวลาที่เหมาะสม ตั้งแต่การวิเคราะห์ภารกิจจนถึงหน่วยเริ่มปฏิบัติ ได้ระดมความคิดเห็นและประสบการณ์ของหน่วยเหนือ หน่วยรอง และหน่วยข้างเคียง และจากฝ่ายเสนาธิการ ฝ่ายกิจการพิเศษ ทำให้ได้ข้อมูลและความคิดที่หลากหลายนำไปสู่แผนยุทธการหรือแผนปฏิบัติที่สมบูรณ์รอบคอบสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุภารกิจได้จริง เสร็จแล้วจึงสรุปออกมาเป็นแนวทางปฏิบัติหรือระเบียบปฏิบัติประจำเพื่อเป็นมาตรฐาน เป็นหลักฐานที่จะนำไปใช้งานได้ง่ายและสะดวกยิ่งขึ้น

ดังนั้นการที่กองทัพไทยจะนำระเบียบปฏิบัติประจำ หรือ หลักนิยมของสหรัฐฯ มาเป็นแนวทางการปฏิบัติและปรับปรุงให้เหมาะสมสำหรับทหารไทยย่อมจะก่อให้เกิดการพัฒนาต่อกองทัพเป็นอย่างมาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

แนวโน้มของความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพไทยและกองทัพสหรัฐ ฯ

ความสัมพันธ์ทางการทหารระหว่างกองทัพทั้งสองก่อให้เกิดผลกระทบ ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อผลประโยชน์ทางด้านความมั่นคงปลอดภัย ไทยก็ยังคงมีความสัมพันธ์อันดีทางทหารกับสหรัฐ ฯ แต่ความสัมพันธ์ในปัจจุบันมีแนวโน้มในลักษณะของการพยายามพึ่งพาตนเอง ความสัมพันธ์จึงเน้นหนักในเรื่องของการฝึกอบรม รวมทั้งเงินกู้เพื่อพัฒนากองทัพมากกว่าจะเป็นในรูปแบบของความช่วยเหลือแบบให้เปล่า และการเน้นพันธมิตรทางทหารเช่นที่เคยเป็นมา

ความสัมพันธ์ที่เคยมีอย่างแน่นแฟ้นในลักษณะที่ไทยมักจะมีนโยบายลู่ตามสหรัฐ ฯ ทำให้ดูเหมือนว่าไทยไม่มีอิสระในการดำเนินนโยบายของตนเท่าที่ควร ต้องคอยปรับตามสหรัฐ ฯ ปัจจุบันความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างทั้งสองประเทศอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและผลประโยชน์ทางด้านอื่น ๆ มากกว่าทางด้านอุดมการณ์ อาจกล่าวได้ว่าในบรรดาประเทศต่าง ๆ ที่ไทยมีความสัมพันธ์ทางการทูตด้วยนั้น ประเทศสหรัฐ ฯ จัดเป็นประเทศที่มีความผูกพันกับประเทศไทยทางการทหารมากที่สุด

ในแง่ของสหรัฐ ฯ ในฐานะที่เป็นประเทศมหาอำนาจความสัมพันธ์ทางการทหารจัดเป็นเครื่องมือสำคัญของการนโยบายในการสนับสนุนการดำเนินงานทางการทูตของสหรัฐ ฯ ในขณะเดียวกันความผูกพันทางการทหารของประเทศไทยกับประเทศมหาอำนาจเอียงสหรัฐ ฯ มีความสำคัญและจำเป็นต่อความมั่นคงปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกประเทศในสายตาของผู้นำรัฐบาลไทยเมื่อความต้องการของทั้ง 2 ประเทศสอดคล้องกันดังนี้ ความสัมพันธ์ทางการทหารจึงดำเนินไปในลักษณะที่แน่นแฟ้นต่อกัน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสหรัฐ ฯ ทางด้านการทหารนั้นจัดอยู่ในระดับดีเสมอมา มีเพียงในช่วงเวลาระหว่างปี 2518 - 2519 เท่านั้น ที่ทั้งสองฝ่ายมีปัญหาต่อกัน พิจารณาทางด้านไทย ไม่ว่าสถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงอย่างไร แต่ในบรรดาพันธมิตรทั้งหลายแล้ว สหรัฐ ฯ ก็เป็นประเทศสำคัญที่สุดและมีศักยภาพสูงที่จะให้ความช่วยเหลือทางการทหารได้มากที่สุด ไม่ว่าจะให้ความช่วยเหลือจะออกมาในรูปแบบใดก็ตาม ในส่วนของสหรัฐ ฯ สหรัฐ ฯ เป็นพันธมิตรที่ดีของประเทศไทย โดยสหรัฐ ฯ ได้ยื่นยันตลอดมาถึงพันธมิตรที่ตนมีต่อการป้องกันการโจมตีต่อประเทศไทย ได้ทำการให้ความช่วยเหลือทางด้านความมั่นคง และการทหารต่อประเทศไทย เพื่อเป็นเครื่องเน้นย้ำถึงคำมั่นสัญญาของสหรัฐ ฯ ต่อประเทศไทย เกี่ยวกับพันธกรณีที่สหรัฐ ฯ มีต่อการป้องกันการโจมตีต่อประเทศไทย

การให้การช่วยเหลือทางทหารที่ผ่านมาก่อให้เกิดลักษณะของการพึ่งพิง (DEPENDENCE) ระหว่างประเทศผู้ให้และประเทศผู้รับในลักษณะ เช่นเดียวกับการพึ่งพิงทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาแล้วอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดก็คือ การต้องพึ่งพิงวัสดุอุปกรณ์ อะไหล่ การดูแลบำรุงรักษาหรือแม้แต่การฝึกอบรมเพื่อให้รู้จักวิธีการใช้อาวุธที่กองทัพไทยซื้อมาจากสหรัฐ ฯ ซึ่งหมายถึงว่าประเทศไทยจะต้องเสียเงินอีกเป็นจำนวนมาก ในขณะที่สหรัฐ ฯ ได้รับเงิน ไปบำรุงอุตสาหกรรมทางการทหารของตนเอง แม้ปัจจุบันกองทัพไทยจะได้มีการวิจัยพัฒนา และผลิตอาวุธยุทโธปกรณ์เองได้ แต่ประสิทธิภาพยังห่างไกลจากมาตรฐานสากลแม้ว่าจะสามารถนำมาใช้ในกองทัพได้ เช่น กระสุน วัตถุระเบิด อาวุธบางชนิด แต่เราไม่สามารถนำออกขายหรือจำหน่ายในลักษณะอุตสาหกรรมได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อถือ หรือการยอมรับ รวมทั้งกฎระเบียบของรัฐที่ห้ามจำหน่ายอาวุธเป็นสินค้าออก ดังนั้นการผลิตเพื่อจำหน่ายให้กับกองทัพจึงทำให้ขาดรายได้ที่จะนำมาวิจัย พัฒนา ให้ตามทันเทคโนโลยีของอาวุธสมัยใหม่ได้ ฉะนั้นงบประมาณทางทหารในปัจจุบัน จึงใช้ส่วนหนึ่งสำหรับจัดซื้อยุทโธปกรณ์จากต่างประเทศ โดยไม่จำกัดประเทศใดประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะขอให้มีประสิทธิภาพใช้งานได้ดีและราคาไม่แพงนัก การจัดหายุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงราคาก็แพง ปัญหาที่เกิดขึ้นกับกองทัพไทยในปัจจุบันคือด้านการส่งกำลังและซ่อมบำรุง เพราะยุทโธปกรณ์แต่ละประเทศไม่สามารถใช้อะไหล่ทดแทนกันได้และแต่ละประเทศก็ไม่มีหลักประกันแน่นอนในเรื่องการสนับสนุนชิ้นส่วนอะไหล่ ดังนั้นแนวโน้มในการจัดหาอาวุธเพิ่มเติมให้กับกองทัพไทย ก็ยังคงเป็นการจัดหาจากสหรัฐ ฯ เป็นส่วนใหญ่ เพราะให้ความมั่นใจมากกว่าทุกประเทศ แม้ว่าบรรยากาศทางการเมืองระหว่างประเทศจะเปลี่ยนแปลงไป และถึงแม้ว่าสหรัฐ ฯ จะลดบทบาทลง แต่ตราบไต่ที่สถานการณ์ทางชายแดนไทย ไม่สงบ เรียบร้อยและสหรัฐ ฯ ยังไม่ถอนตัวออกจากภูมิภาคเอเชียอาคเนย์โดยสิ้นเชิง ก็คาดว่าสหรัฐ ฯ ก็ยังพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทางด้านการทหารแก่กองทัพไทยต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved